

ELŐFIZETES

MELTSER:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VÉDELME:

Egy évre 20 korona.
Egy hónap 2 h. 40 f.

MINDENKÉPP:

4-hasznosított sor egyenlő 20 fillér,
minden kötetért 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetért
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvány-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, november 20.

Nem menekülhetnek a szerbeka Szandzsákon át

(Pristinához közelednek a bolgárok. — Hat óra hosszat lötték az olaszok Görzöt.)

Budapest, november 19. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Isonzó harcvezetése olaszok újra támadnak. Támadásaik ezuttal is, mint legutóbbi nagy harcok idején, főképp a görzi szakasz ellen irányulnak. A hídő szakaszát a nehéz tűzrségl tűz alatt áll. Oslavija ellen megkísérlett támadásokat és egy, a Podgora-magaslat ellen irányított erős előretörést, visszavertük. Görz városnak tervszerű bombázása déle őt négy, délután több mint két órán át tartott. Olaszok e romboló munkájukra három ezer mindentéle méretű lövedéket fordítottak, nagy tűzvészeket okoztak, a katonai kár csekély. Ellenben a lakosságot emberéletben és javakban súlyos veszteségek érték. Ellenség újra heves támadást intézett a Dobordó fensík északi szakasza ellen. Monte san Michele északi lejtőjén ismételt behatolt hadállásunkba, de elkeseredett közelharok eredménye az volt, hogy csapataink eredeti harcvezetéseket teljesen megtartották. San Martino szakasz ellen irányított összes előretörések olaszok legsúlyosabb veszteségeivel hiusultak meg. Hasonlóképp meghiusult a görzi hídőől északra levő harcvezetése az ellenségnek Zagoránál végrehajtott két erős támadása is. Ugyanez volt a sorsa a Vrsic szakaszon és Flitschnél több gyengébb előretörésnek. Egyik repülőnk bombákat dobott a schio-i posztógyárra.

Délkeleti hadszíntér:

Montenegrókat Preboinál újra megvertük. Csapatunk a török lakosság örömrivalgása közepette vonult be a Szandzsákba. Nyugat-Szerbiában küzdő csapatunk elővédel Nova város előtt és Sjenioában állanak. Egy hadosztalunk áthaladt az ezerkilencszázharmincegy méter magas Jaulrowkananen. Kövess tábornok német hadosztályai elérték Raska vidéket. Tőlük délkeletre a Koronik-planina lábánál osztrák-magyar csapatok harcolnak. Német és bolgár hadosztályok a Prisztina körüli völgyek felé irányuló előnyomulása előre halad. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: A semleges államok tisztjei, akik most időznek először tanulmány céljából az olasz fronton, a legnagyobb bámulattal nyilatkoznak csapatunk ottani teljesítményeiről. Egy svájci tiszt a következőket mondotta a haditudósítóknak: Ez eddig a legnagyobb, amit ebben a háborúban láttam és valószínűleg az itteni harc a legnagyobb teljesítménye a mostani világháborúnak. A terep viszonyok között harcoló osztrák-magyar csapatok ellentálló ereje és támadási erői oly szilárdak, hogy még oly tul erővel keresztül vitt olasz támadás is minden esetben meg fog hiusulni. Egyes szakaszokban a közelharc olyan elkeseredett volt, hogy egy fo-

goly olasz tiszt arról panaszkodott, hogy egy katona a nyakába harapott. Cadorna utolsó parancsa szerint a tisztnek egészen az ezredparancsnokig a rajvonalon kell maradni és ez az oka annak, hogy olyan nagy az olasz tisztok halálszáma.

Frontunkon különösen szeretettel viseltetnek katonáink József főherceggel szemben, aki órák hosszat legénységi köpönyegben és sapkában a legelső vonalban katonái mellett harcol. Az eddigi jelentésekből nem tudtam eléggé méltányolni — mondta a svájci tiszt — ezeket a harcokat. Most, midőn mindent láttam, azt kell mondanom, hogy tisztelet mindenkinek, aki az Isonzónál harcol. Itt hősök küzdenek.

Német tengeralattjárók sikerei a Földközi tengeren.

Berlin, november 19. Egyik tengeralattjárók e hónap tizenötödiké Afrika északi partján torpedó lövéssel elsüllyesztette „Para” nevű hat ezerháromszázhuszonkét tonnás angol segédcirkálót és ágyutűzeléssel megsemmisítette „Prince Abbas” nevű háromszáz tonnás és „Abdul Mehem” nevű négyszázötven tonnás két-két ágyúval felfegyverezett angol—egy p tomi ágyunaszádokat. Ugyanezen tengeralattjáró elnémitotta egy felfegyverezett angol kereskedelmi gőzös tüzelését és a gőzös ágyuit, mint zsákmányt magával vitte. Behncke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török hivatalos jelentés

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti november 17-éről

Dardanella-front:

Anafortánál és Ariburnunál időnkint szünetelő gyalogsági és tüzérségi tüzelés és bombavetés. November tizenhatodikán reggel az ellenség Sedil-Bahnál megismételte előző napon két ezredünk frontja ellen intézett támadásait, de sikeresen visszavertük. November tizenhatodikán reggel előőrseink visszavonulásra kényszerítették az ellenséget, mely a Tigris jobb partján egy motorosónak védelme alatt előnyomulni igyekezett. A motorosónak parancsnoka elesett. Egyébként semmi ujság.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Kitchener megérkezését Szalonikibe holnapra várják. Görög körök hiszik, hogy Kitchener megérkezése a görög kormány döntését jelenteni fogja. Országszerte nagy agitáció folyik az entente érdekében, részben a dinasztia ellen. Az entente nem kímél pénzt. Athénben komoly óvintézkedéseket tesznek. Valószínű, hogy kihirdetik az osztrómállapotot az egész országra.

Amsterdam. Romából jelentik: Jól értesült körök szerint az olasz kormány holnap dönt az entente által követelt beavatkozás ügyében. Valószínű, hogy most a végleges beavatkozás mellett döntenek.

Ötezer szerb fogoly egy nap alatt.

Berlin, november 19. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az Argonnokban és az erdőség mellett, valamint a Vogézekben tüzési és akna-harcok voltak. Egy német repülőraj támadást intézett a Topperingheől nyugatra levő angol csapattáborok ellen.

Keleti hadszíntér:

Nincs ujság.

Balkán hadszíntér:

Tegnap sikeres üldözési harcok alkalmával kerek számban ötezer szerbet fogtunk el. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Miért nincs ez nálunk?

(Huszonnégy fillér egy liter tej, negy korona 30 fillér egy kg. zsir, három korona 70 fillér egy kg. sertés hus.)

Az Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, november 19.

Aradon és általában Magyarországon szerfölött aktuális most a tej, a zsir és a hus kérdése. A hatóságok, a kereskedők és a termelők folyton a fölött tanakodnak, hogy miképpen lehetnének olcsóbbá a legfontosabb élelmiszereket. Sajnos, nálunk a kormány rábízta ezt a nehéz kérdést a vidéki hatóságokra, holott a közelműködés ügye helyi rendszabályokkal nem oldható meg. Erre nézve legnagyobb példával szolgál most a szervezethez hazája, Németország, ahol a kormány megállapította az élősértés maximális árát és ezzel kapcsolatban a sertésbuzsát, továbbá a zsirét. Bajorországban pedig most megszabták a tej maximális árát. Mindkét állomáspont a legnagyobb bámulatba ejteti a magyar polgárságot. Amikor ugyanis Magyarországon egyik vidéki városában — Aradon — 48-50 fillért fizetnek egy liter tejért, addig a bajor kormány az egész országra egységesen 17-5 pfennigben (24 fillér) szabta meg egy liter tej árát. A tea-vaj kilogrammja odakint 4 kor. 20 fillér, holott nálunk boldog az, aki 7 koronáért kap egy kg. vaját. Az irós vaj kgja 2 kor. 10 fillér, s ugyanezért a mi kofáinknak van — hogy is mondják csak — arcuk 5-6 koronát kérni.

Ide kívánczok az egyébként Variassy Lajos polgármesternek a tegnapi értekezleten tett töltendő nyilatkozata. Amikor a már-már elviselhetetlen tejmiszériák orvoslásáról volt szó, a polgármester ezt a kijelentést tette:

— Az volt az első gondolatom, hogy Aradot a mezőhegyesi állami uradalom elláthatná tejjel. Beszéltem az ügyben Jankovich állami főszámgátló urral, aki azonban azt a lehangelő kijelentést tette előttem, hogy a mezőhegyesi uradalom egész teje szerződésileg 1916. év végéig le van kötve az aradi teicsarnoknak literenkint 15 fillérért. Erre én kénytelen voltam lemondani arról, hogy Arad hatóság Mezőhegyesről szerezze be a tejet a polgárság számára.

A másik fontos lépés Németországban az élősértés árának maximalisa, amelynek következtében már most is 30 százalékkal esett a hus és a zsir ára. Érdekes módon történik az élősértés ár-maximalisa. A 80-100 kg. közötti lévő sertés ára kilogrammonként 90-110 pfennig. — A 100-120 kilogrammos sertés

ára kilogrammonként 10 százalékkal drágább, az eme súlyon felül lévő sertéseké pedig 20 százalékkal magasabb árú. Ezt azért határozták meg így, hogy a hizlalást elősegítsék. A rendelet szerint az élő sertés árának 140 százaléka adja a hus árát, a 180 százaléka pedig a zsirét. Ha tehát egy 80-100 kilogrammos élősértést veszünk alapul, akkor a zsir kilogrammja 3 M. 8 pf.; a husé pedig 2 M. 64 pf. — A legdrágább sertés zsirának kilogrammja 3 M. 61 pf.; a husé pedig 3 M. 12 pf.

Érdekes a rendeletnek az a kitétele, amely szerint minden piacon és vásáron megmaradt élősértést jogában van mátermázsánsként 5 márkával olcsóbb áron megvásárolni a közönségnek, vagy a városnak. Így tehát félig-maddig kényszerítik a felhajtót, hogy állatján igyekezzék minél előbb tuladni.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Páris. A Petit Journal jelenti Athénből: Danys Cochint a görög király egy óra hosszat kihallgatáson fogadta.

Róma. A Stefani ügynökség jelenti Athénből: Az angol csapatok elsőrendű tüzérséggel Szalonikiból Monasztirba vonultak.

Becs. A király Eleonora bolgár királynénak a vörös kereszt érdemcsillagját a hadiektümményei adományozta.

Bukarest. Filippescunak a nyilvánosság előtt tett amaz állítására vonatkozóan, hogy a miniszterelnök sógora, Nicolescu Dorobanta kénsvagyárának eladása alkalmával, — amely gyárnak igazgatósági tagja — a hadügyminiszteriumtól pénzügyi előnyöket szerzett, az Independance Roumaine Nicolescu Dorobantanak annak idején a miniszterelnökhöz intézett levelét közli, amely szerint a kénsvagyár eladásából származott előnyöket ez a román Vörös Keresztnek engedi át. A lap Filippescu állítását rágalmazásnak minősíti, szembe állítja vele a saját vallomását, amely szerint hadügyminiszter korában fia oly társaságokat képviselt, amelyek a hadügyminiszteriummal üzleteket akartak kötni, lépéseket tett, hogy megrendeléseket szerezzen.

Frontra küldik az oroszok a betegeket.

(Munkástüntetés a cár ellen. — Oriási orosz veszteségek a negy hetes csatában.)
Távírási tudósítás.

Köln—Köpenhága, november 19.

Merényletekkel megzavart cári látogatás.

Köpenhága. Mikor a cár utóljára Revalban volt, tervszerű munkástüntetést rendeztek és ezért maradt el az is, hogy a cár beszédet intézett volna a lakossághoz. A külső dokkokban robbanások is történtek s ezért a cár korábban hagyta el a várost, mint a hogy azt tervezték. A cár további utazásain a trónörökös nem fog részt venni.

Győzelmiünk a Pripjet moosarakban.

Köln. A Kölnische Zeitung hosszabb leírást közöl a Pripjet moosarakban lefolyt negyhetes csatáról. E harcokban a szövetséges csapatok csodálatraméltó módon küzdöttek s ez annál jobban elismerésre méltó, mert a moosarakban olyan nehézségek közepette harcoltak, amilyenekről sejtelmünk is alig lehet. Az oroszok tömegtámadásaiknál ezer meg ezer emberüket vesztették el, akiknek nagy része a moosarakba veszett és a haldoklók jajtása éppen úgy, mint Tannenbergnél, borzalmas módon hallatszott az északban. A csapatok ellátása nagyon nehezen ment, mert az egész terület jóformán egyetlen egy orosz tüzérségi lövedékektől elárasztott volt. A szövetséges csapatok a cartoryszki hídfőnél hihetetlen dolgokat műveltek. Az oroszok visszavonulása helyenként menekülésszerű volt. Attörési kísérletük pedig azzal végződött, hogy a szövetségesek törték át az ő vonalukat Podgaciénnél.

Orosz készülődések Besszarábiában.

(A 17 évesek katonai szolgálata. — Rendelet a sebesültek felülvizsgálásáról. — Lefoglalják az aranypénzt.)

Bukarest. Tulceából jelentik a bukaresti lapoknak: Reniben négy üteg orosz tüzérség érkezett. Ugyanezen kikötőben partraszállítottak kétezer 1918. évbéli orosz újoncot és a Reni környékbeli téli állomáshelyek megadására rendelték ki őket. Ismailbe a napokban újabb sebesültszállítmányt várnak.

A kisenevi orosz parancsnokság rendeletet adott ki, hogy az összes sebesültek, akiknek az orvosok hat havi, vagy egyévi szabadságot adtak, november hó 22-én jelentkezzenek a felülvizsgálatukra kiküldött bizottság előtt.

A besszarábiai kormányzó bizottságot nevezett ki azzal a megbízással, hogy a lakosoknál talált bármilyféle arany pénzeket lefoglalják s azokért új papírpénzt adjanak, amelyeket erre a célra bocsátottak ki. Ezzel a rendelettel összefüggésben a kisenevi birodalmi bank 200 ezer rubel új papírpénzt kapott.

A „Bolgaria“ gőzhajón Ismailból újabb csapat gyalogság indult el Renibe.

Ezen gőzhajón utazott Greceanu ismaili román konzul is, aki Reniből valószínűleg Bukarestbe megy.

Virágh Lajos hetek óta készült a halálra.

(Rendben talált számadások. — Bucsú a jó barátoktól.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Özönre és mály részvétellel fogadta Arad város minden társadalmi osztálya a város népszerű volt főmérnökének, a mindenkivel egyaránt előzékeny és barátságos, aranyostedélvű Virágh Lajosnak tragikus halálát. Igazi fájdalommal állja körül mindenki ravatalt, amelyet máris tisztelőinek, főbarátainak koszorúi, virágjai borítanak. Nehezen és tépelődve nyugosznak bele az emberek abba, hogy ennek a jólelkű férfinak ilyen megrázó és erőszakos halállal kellett elmulnia. Keresik, kutatják az okokat, amelyek a halálurához vezető uton meggyarázatul szolgálhatnak és a visszaemlékezésben olyan momentumokat ragadnak meg, amelyek hacsak halványan is rámutathatnak arra, hogy az életvidám és csak nagyrítván passzskodó öreg ur megrendítő elhatározásához mi szolgáltatott alapot.

Kétségtelen, hogy Virágh Lajos nem hirtelen, nem valami momentán elmozavarban követte el megdöbbentő öngyilkosságát. Az aradi mérnök és építészegylet tagjai közül igen sokan intim barátságban állottak a elhunytéhoz és ezek köréből, akik őt jól ismerték, arról értesülünk, hogy a főmérnök már napokkal ezelőtt bucsúzkodott egyik-másik főbarátjától. Így többek közt Schöör Lajos Acsev. főfelügyelő emlékezik arra, hogy kedden a főmérnök szokásos tarokkpartija után nyolc óra körül azzal távozott az egyesület helyiségéből, hogy még este, a fél tíz órai vonattal Budapestre utazik.

— Nem való az éjszakai utazás ilyen öreg urnak, mint te vagy elnök ur — mondta a főfelügyelő — ráérez holnap reggel a gyorsvonattal utazni.

— Nem lehet, mennem kell, mert reggel Budapesten akarok lenni, igen fontos dolgom van! — válaszolta határozottan és szilárdan az elnök.

Másnap a főfelügyelő legnagyobb csodálkozására a klub helyiségében a tarokkasztal mellett találta Virághot.

— Hát nem utaztál el? — kérdezte őt.

— Levelet kaptam és így még van egy pár napom!... felelte szóról szóra, maga elé meredve, nála szokatlan szomorúsággal és levertséggel.

Ez a tarokkparti volt az utóbbi időben egyetlen szórakozása és az a négy öt ember, aki abban részt vett, egyetlen társasága. Finta Lajos műszaki tanácsos, Páll Miklós erdőtanácsos, Schöör Lajos Acsev, főfelügyelő, Szőlőssy Jenő és Mészáros Dániel törvényszéki bírák tartoztak ehhez az intim körhöz, akik ma, mikor siratják az elhunyt és igaz emberként meggyászolt jóbarátjukat, maguk is könnytelenek bevallani, hogy a nagy tragédia jelenléte olyan végzetek közt ingadoznak, amelyek kizárnak minden pozitív megállapítást. Így például tény az, hogy a mindig előzékeny és mindenkivel szemben figyelmes hű barát nem mulasztotta el, hogy tegnap végzetes tette előtt néhány órával ne gratuláljon Szőlőssy Jenő vizsgálóbírójának nevenapja alkalmából, noha a Jenő napot nagyon kevesen tartják nyilván, minthogy ilyen nevű szent a naptárban nem szerepel. De Virágh Lajos a halál küszöbén sem feledkezett meg erről az udvariassági aktusról.

A Százszáz Belvizvezető Társulat hivatalos helyiségében, mint azt már tegnap meg-

írtuk, az öngyilkosság után az ott meglelt Jegessy Károly dr. elnök lepecsételte a társulati iratokat, a könyveket és pénztárt magában foglaló vasköszörűt és ma délután Katona Béla műszaki tanácsos miniszteri megbízott elnöklésével az elnökségből álló bizottság jelent meg, hogy ott rovasolást tartson. Mindent a legnagyobb rendben, pedáns pontossággal elintézte, a számadásokat szabályszerűen lezárva találta. Ugyanabban a kaszárnyában tartotta Virágh az Aradi Mérnök és Építészegyletnek, amelynek ő volt az elnöke, tulajdonát alkotó közpénztárt, értékpapirokat és könyveket is. A bizottság megállapította azt, hogy a tragikus végű főmérnök már november eleje táján készülni kezdett a halálra, mert az összes takarékpénztári betétkönyveket a bankoknál november 3-án lezáratta és rendbehozatta. Ugyanazok a rendet csinált a Mérnök Egylet társági könyvei közt is, a melyeket szép sorjában, külön kategóriák szerint szortírozott, sajtókezdő írással megjelölt, számozást elkészítette és mindent a legnagyobb rendben hagyott hátra.

Virágh Lajos temetése holnap délután fél négy órakor lesz a felső temető halottas házából, amelyen a város tanácsa Varácsy Lajos polgármester vezetésével jelenik meg. Halála alkalmából a városházának, valamint a mérnök egylet helyiségének ablakbái kitűzték a gyászlobogót. A családhoz rendkívül nagyszámú részvét ávirat és levél érkezett.

Az Aradi Mérnök és Építész Egylet azeletett elnöke koporsózáva koszorút helyez és külön gyászjelentést ad ki, a tagok a temetésen testületileg jelennek meg. Gyülekezés az egylet helyiségeiben (Központi-szálló épülete I. em.) szombat délután 8 órakor.

Pribicevics ezredes bandája.

(Az agyonvert királygyilkos az olaszok ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 19.

Pár héttel ezelőtt hivatalos jelentés alapján az összes napilapok megírták, hogy a királyi ügyészség hezsaárló őzelmek miatt vádat emelt a külföldön isgató „Jugoszlávok odbor” (délsláv komité) ellen, melynek többek között a külföldre szökött Supilo Ferenc fiumei lapszerkesztő éppen ugyas volt, mint a saját katonái által meggyilkolt Pribicevics Milán szerb ezredes.

Az osztrák és magyar hadsereg egykori főhadnagyából lett alezredes, mint a délsláv komité tagja, ez év derekától Északamerikában, Franciaországban és Angliában járt és ő maga szervezte az ott tartózkodó délsláv férfiakból a „meg nem változott délslávok” önkéntes légiónát, a mely az ő parancsnoksága alatt állott. A komité Délamerikában és Ausztráliában is toborzott azonban csak a délamerikaiak kerültek Pribicevics emberai közé, az ausztráliai délsláv önkénteseket az újszlandi csapatokkal keverve a Dardanellák ellen vitték. A 8000 főből álló önkéntes csapatot először Londonba vitték és az angol kormány South Camptonban egy nagy kaszárnyát boosított rendelkezésükre. Ott képezte ki őket szerb tisztjeivel Pribicevics Milán aki akkor még csak alezredes volt.

Az önkéntes légio embereit Szerbiába szállításra, hogy részben az osztrák-magyar monarchia ellen harcoljanak, részben pedig, hogy a Szerbia részére megszerzendő területeket az olasz csapatok ellen védjék. A délsláv komité ugyanis már júniusban agítált az entente államokban az olasz intervenció ellen, mert Itália olyan területekre aszírált, amelyeket az entente politikai vezérernherai Szerbiának ígértek. Pribicevics embereinek tntol volna az a feladat, hogy az olaszokat az általuk esetleg megszállandó területekről kiverjék.

Liszt pazarlás miatt utalvány-rendszer.

(Kötelező bejelentés. — Visszaadások a készletekkel.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 19.

Mintán a közéleti-mezési bizottság mai ülésén, annak elnöke, Lőcs Rados halottas polgármester tegnap megtartott ülésénél apbá eredményeként azt állapította meg, hogy a bizottság az elhangzott kritikák után nagyon me lehet önmagával elégedve — az igaz, hogy egy felszólalótól eltekintve, asuna közéleti-mezési bizottsági tag beszélt — nira fogadalmat tett, hogy a jövőben is buzgalommal, szorgalommal és önzetlennel fognak dolgozni. Nincs az az ember Aradon, aki ezt el ne ismerje, csak az a baj, hogy sains mindzek ellenére a közéleti-mezési viszonyok nem javulnak, az elviselhetetlen drágaság nem akar pusztió orjéből envedni.

Hogy mennivre nem remélhetünk javulást annak maga a bizottság egy igen fontos határozata adta bizonyosságát. A listutalványok beléltetését javasolja a tanácsnak. Megállapították a malmok, hogy hét listkereskedő október hónapban 35%, vagyon listet vett át ezzel szemben a belügyminiszter ma azt asz gonnyozta, hogy a jövőben havonta csak 23 vagyon gabonát utalványoz ki a város rász a Haditermény Részvénytársaság után. Tehát sürgősen kell gondoskodni a visszaélések megállításával. Felhívást boosát ki a polgármester a kereskedőkhöz és megállta nekik, hogy a város szállítását el a listet Aradról. Ma 200-300 osomag list megy el Aradról, természetesen nem list, hanem szőlő és más áruvek a list. Valóságos listbörze van Aradon és Erdélyben is árusítanak aradi listet.

Kötelezővé tesszik az ellátottaknak, hogy készletüket jelentsék be november 25. és 28. között a gazdasági hivatalban. Kereskedő és magános köteles erre, mert a Haditermény Részvénytársaság tudni akarja, hogy mennyi a tulajdonképeni szükséglet. A város nem veszi el a listet, de, hogy az eredmény megállapítás után a társaság mit csinál vele, azt senki sem tudja. Azok a magánosok, akik a malmoknál jegyezték elő a listet, nem tartoznak bejelenteni, mert a malom elvégzi helyette.

Takarékoskodni kell a listtel, mert a

A belügyminiszter arról gondoskodik, nem kelt-e a fejnekénti tis kilő kontingenst leszállítani. Ezért a bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy foglalkozzék a listutalvány-rendszer visszaállításának kérdésével.

A bizottság ezután többféle életmód megrendelést hozott javaslatba a tanácsnak. Próbát tesszenek a dán vajjal, veszenek Milbaisirt, amelynek kilója 6 korona 50 fillér lesz. A bizott liba husnak az árát a polgármester nem emelte fel, mert mint meggyőződött, maguk az elárusítók is olcsóbban adják, mint a hogy a bizottság megkarta állapítani. Tojás beszerzés módjával is foglalkozott a bizottság, noha a tanács ugy határozott, hogy nem árusít a város többé tojást. Ha szontan nem jár az ízelet ráfizetéssel, akkor a bizottság annak folytatását javasolja a tanácsnak. Baromti és vad árusítás is előkészületben van.

József főhercegnél a „Hullahegyen.”

(Amerikai ujságíró a VII. hadtest parancsnokánál. — Tizezer orosz hulla a Doberdón.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Wiegand Károly, az ismert amerikai ujságíró, aki előtt néhány hete gróf Tisza István miniszterelnök is nyilatkozott, engedélyt kért arra, hogy az olasz harcot beutazza. Tapasztalatairól hosszú és érdekes tudósítást küldött a New York World és a Washington Post című lapoknak, amelyből az alábbi érdekes részleteket adjuk.

Az osztrák-magyar csapatok főkulosa a doberdói fensik, amely 325—650 láb magasságban emelkedik az Isonzo-völgy felett. Nemcsak a téli körülményben kidomborított fensiknek, hanem Görznek is, a Monte San Michele a kulosa, egy hosszú hegyhát, három hajlással, amelyek közül a legmagasabb mintegy 900 lábnyi. Az olaszok megvetették a lábukat a fensik szélén és több helyen lövészárkokat építettek, de rettenetes áron és egyéb pontokon semmi említésre méltó eredményt nem tudtak elérni. A San Michele, a Podgora és a Sabatino lejtőin kétségbeesett harcok folynak, mert ha ott áttörnek az olaszok, az Görz elvesztését jelenti. Az utolsó napokban Cadorna, főképpen a San Michele csúcsán összpontosította erőit, mert ezt mindenáron meg akarja szerezni. Miként a híres souchez-i csukorgörnyénél a francia fronton, úgy itt is a San Michele lövészárkai többször változtatták a gazdájukat. Ma is rettenetesen harcoltak. A San Michele délnyugati pupiát most „Hullahegy”-nek nevezik az olasz hullák halmái miatt, amelyek az osztrák-magyar állások előtt emelkednek. Az olasz lövedékes szétröpti a hullák részeit minden irányban, félelmetes és háborzongató látvány, amely mindenfántáziát kigúnyol. A bűz is elviselhetetlen. Egy tiszt meséli nekem, hogy az ő ezredének frontja előtt több mint kétezer olasz holttestet találtak. József főherceg, az ő hadteste előtt levő eltemetetlen hullák szálat tizezernél többre becsüli.

Taktikai szempontból a doberdói fensik voltaképpen nem is előnyös védelmi elhelyezkedés és eredetileg nem is volt terve véve, hogy ott az olaszok ellen felállanak, mert az állás hátrányainak ellensúlyozására nem voltak eléggé elkészülve. Mianál azonban az olaszok ott először visszaveretek és az állás tartatónak mutatkozott, parancs jött, hogy tartás és azóta tartják is.

Mivel a fensik, mint egy szalag fut félkörben, vagy inkább félellipszisben, az olaszok kitűnő tűzereje az osztrák-magyar vonalat egy frontban, mint hátulról lövheti. A Montalconenál felállított nehéz ütegekből lövedékpert küldenek az osztrák-magyar csapatok hátsó északi irányban és a podgorai magaslattól nyugatra felállított ágyúkkal, a délnyugatra néző osztrák-magyar hadállásokat ugyan csak hátba kapják.

A doberdói fensik védője József főherceg, aki már a kárpáti harcokban, mint a duklai szoros védője nevet szerzett magának. Valószínűleg az, ezekben a válságos napokban bebizonyított vezetői képességeiért bízták most rá az Isonzo-frontnak ezt a kritikus pontját. Csapatai itt többnyire magyarok, kevés erdélyi románai kiegészítve, többnyire ugyanazok, amelyekkel a duklai szorost megvédelmezték.

A főherceg dolgozószobájában fogadott. Vezérkari főnöke..... ezredes mutatott be. Ő tényleg barátságos hangon beszél, kellemes és feltűnően demokrata érzelmi urat ismertem meg benne, aki tisztjeinél és legénységénél nemcsak nagy tekintélynek, hanem általános szeretetnek is örvendhet.

József főherceg ezt mondta:

— A Dukla-szoros rettenetes dolog volt. De az itteni feladat nem kevésbé nehéz. Több hónap óta, óriási többséggel szemben és az

utóbbi hetekben rettenetes időjárásban harcolunk.

— Hogy harcolnak az olaszok? — kérdestem én.

A főherceg így felelt:

— Eleinte kissé húzódoztak, de most már bátran és mindennap bátrabban harcolnak. Erőteljes lendülettel mennek előre, a támadásuk ereje sokkal nagyobb, mint az oroszoké, de ha az első támadást kiharcoltuk, akkor az olaszok gyorsan visszavonulnak, míg az oroszok lassan, de állandóan előnyomultak, a míg le nem lőtük őket. Ha nem győznek rögtön, akkor már mindent elveszítettnek tartanak. Hogy igaz-e, amit a foglyok beszélnek, hogy az utóbbi időben a rohamoszlopok mögött karabinerek mennek, akik a vonakodókat, menekülőket lelövik, ez igaz-e, azt nem tudom, általában a foglyok elbeszélésének kevés hitelt adok. Az olasz rohamoszlopok csaknem mindig friss csapatokból állnak. Azok, akik már egyszer támadtak és visszaverettek, azután hosszabb pihenőt kapnak a front mögött. Ezt magteheti Cadorna, akinek háromszor annyi embere van, mint nekem, de nem tehetem meg én.

József főherceg esodálkozással szólott az olasz tűzéről. Az olaszoknak 1500 ágyúuk van, közülük 150 a legnagyobb kaliberről. Van olyan nap, amikor az olaszok hetvenezer lövést adnak le. Cadorna taktikája — mondotta a főherceg — az utóbbi napok alatt annyi változott, hogy támadásait, főként tűzerejét a doberdói fensik ellen összpontosítja.

Ujlsége engedélyt adott arra, hogy a San-Michelén néhány hadállást megtekintsek. De — mondotta — napfény előtt távoznia kell onnan, vagy pedig valamely barlangban, vagy sziklaszakadékban kell töltenie az egész napot, mert valamennyi utat olyan erős tűz alatt tartják, hogy a járás-keelés nappal teljesen lehetetlen.

Éjjel egy kapitány vezetése mellett, aki egy municionszop parancsnoka, mentem fel a San-Michelre. Bucsuzáskor azt mondotta a vezérkari főnök:

— Remélem, hogy az éjellel leszámolt, mert éjjel is minden kapaszkodót tűz alatt tart az olasz tűzereje.

Szakadó záporban botorkáltunk előre. A sötétség oly teljes volt, hogy Gartner főhadnagy és én összefogózkodva mentünk, nehogy elveszítsük egymást. A kapitány vezetett bennünket. Dagsdó sáron és vízen át haladtunk előre. Már csak háromnegyed kilométer távolban voltunk célunktól, amikor egy ágyú bömölése jelezte, hogy az olasz ágyú lőtávolságba értünk. Az első löveg fölünk jobbra csapott le az iszapba, nyomban rá egy másik már sokkal közelebb.

Az ut egyes szakaszait holttestek fedték, oszlásnak induló tetemek. Itt akadunk rá azokra a barlangokra, melyeket a magyar katonák furással és robbantással vágtak a sziklákba. Ezek a kötöző helyek, ahol a sebesültek tartózkodnak mindaddig, míg az éjszaka sötétjének védelme alatt tovább nem szállíthatják őket. Hasonló barlangokban fekszenek a harcsa kész tartalékos csapatok. Még a homályban is megállapítható volt, hogy az ellenség lövegei a sziklákat annyira szétzúzták, mintha borotvával metszettek volna le egyes sziklasoporkokat.

Egy helyen az olasz és az osztrák-magyar lövészárkok egymástól csak pár száz méter távolságban fekszenek. A sűrű sötétség és a záporos dacról fel-felhangzik a puszkák ropogása és a géplegyverek kattogása.

A San Michele lövészárkai egyes helyeken a sziklákba vannak vájva, ami óriási munkát igényelhetett, pláne az ellenség állandó tüzeleése közben.

A doberdói fensikon a lövedékek lecsapása még borzalmasabb hatású, mint az Isonzo völgyében. Másutt a lövedék üreget váj, de itt sziklákra csapódik és kőesőt támaszt, a szikla-

darabokat hibetetlen nagy távolságba szórva szét. A szerte-szét szóródó sziklatörmelékek még veszelmesebbek, mint a gránátzilánkok, mert ezek a húst és csontot szétmorzsolják, míg a gránát- és srápnélzilánk csak sebet tép.

A Montalconenál felállított nehéz olasz mozsarak és a kisebb kaliberű ágyúk száza olyan sziklaesőt szórítanak, hogy érthető, miért nevezik a Doberdo-fensiket pokolnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Cholnoky Jenő dr. Magyarország helyzetéről a világháborúban. (A Kölcsey Egyesület megnívó kettős zsúrja.) Most, amikor a háború második esztendejét éljük, sok olyan kérdés tisztázódott már, amelyet kezdetben még nem láttunk a helyes megvilágításban. A legelső és a legfontosabb ezek közt a kérdések közt kétségtelenül az, hogy az egész Európát felforgató és a többi világrészekbe is átcsapó nagy háborúban milyen szerepet tölt be, milyen helyzetet foglal el Magyarország. A mi sorsunk, a mi céljaink: ez a kérdés kell, hogy érdekeljen legjobban és első sorban bennünket. Ha ez a kérdés lesz a tárgya annak az előadásnak, amelyet a Kölcsey Egyesület első zsúrján tart meg Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár. A kiváló földrajztudós, aki a múlt évben a világháború általános indító okait ismertette a Kölcsey Egyesület közönségével, vasárnap előadásában behatóan vizsgálja hazánk földrajzi helyzetét Európában, a nagyhatalmak küzdelmének következményeit Magyarország történelmére és mindazokat a vonatkozásokat, amelyek a háborúba csak belesodródtak, hanem abban egyik legfontosabb tényezővé tették hazánkat. Cholnoky előadása megnívója lesz a Kölcsey Egyesület ezidei zsúrjainak. Másnap, november 22-én Cholnoky a balkáni helyzetről tart előadást és kettős előadásának ezt a részét vetít képekkel is kíséri. A Kölcsey Egyesület tagjai — az utonnan beléőők épűgy, mint azok, akik fél-évi tagsági díjat kiegészítik — zsúrgygyvel hallgathatják végig a két előadást, míg azok, akik nem tagjai az egyesületnek 1—1 koronás belépőjegyet váltthatnak a kulturpalota pénztáránál.

* A színház hírei. Varreni mestersége Schaw Bernát rendkívül hatásos színűgyre lesz a színház legközelebbi udonsága, valahányszor Schaw darabról van szó, mindig bizonyos művészi ihlet szállja meg az előadókat, mert nem mindennapi szerepekről van szó, hanem magasabb művészi alkotásokról. A Varreni mestersége elsőrangú szereposztásban kerül színre, kik közül különösen Szász Annának jutott a legnagyobb feladat, kívül K. Kápolnai Juliska, Várnai, Hidvághy, Delli és Kertész játszik a főszerepeket. — A legény bucsu. Míg a drámai személyzet a Varreni mesterségére készül, addig az operett személyzet lázas szorgalommal készül a szezon legnagyobb szenzációjára, a Legény bucsura. Egy operett, ami tökéletes, semmi frázis, elsőrangú mesésűgyés, pazar zene és rendkívül hálás szerepek, sőt az igazgatóság épen tekintettel az előre látható óriási sikerre, az udonságot dupla kiosztásban taníttatja be, hogy a műsor esorbát ne szenvedjen. Főszereplők: Váradi M., Horváth M., Járai B., Barics, Járai J., Gyűző, Polgár S. — Vasárnap előadások. Vasárnap délután 3 és fél óraker mérsékelt helyárrakkal a Gyűgyvirág k. s. nagy operettnek lesz az első délutáni előadása, ugyanazon szereplőkkel, mint a bemutatón volt. Este 7 és fél óraker rendez helyárrakkal a Bob herceg pompás operettet ismétli meg a társulat.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Orosz őreikkel együtt megszökött magyar katonák.

(Hónapokig tartó gyalog ut. — Izgalmas kalandok Szibériától — Aradig.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Ma délelőtt az aradi vasúti állomáson négy sötétszürke egyenruhás ember, akik közül az egyik piros fezt viselt a fején, keltette fel a perronon várakozó utasok érdeklődését. Mind a négyen a temesvári személyvonattal érkeztek Aradra és az állomáson, a katonai parancsnokságot keresték, hogy utbaigazítást nyerjenek a felől, hogy mily módon kaphatnak Aradon valami segélyt a továbbutazásra. Azt beszéltek az érdeklődőknek, hogy az ázsiai Turkesztánban voltak orosz fogságban, onnan megszöktek, hónapokon keresztül bolyongtak s izgalmas kalandok után Perzsián és Törökországon keresztül Szófiába érkeztek. Aradra érve hármuknak elfogyott a pénze és azt kérdezték, vajon kitől kaphatnak a városban valami kis segélyt, hogy tovább utazzanak ezredeiknél való jelentkezés céljából.

A vasutról a három menekültet a polgármesterhez küldötték, ahol, miután előadásukat bőséges okmányokkal igazolták, megkapták a vasúti költségekre kért segélyt. Munkatársunk beszélt mind a négy menekülttel, részletesen mondták el, hogy kerültek a fogságba, hogyan menekültek onnan és elmondták azokat az izgalmas kalandokat is, melyen a szökés után kellett keresztül menniük, míg Törökországba nem jutottak.

A fogságból visszatért katonák közül az egyik Gidai Sándor a 32. gyalogezred önkéntes szakaszvezetője, békében a szatmármegyei kispaládon tanító, a másik Galambos Ferenc kántor-tanító, aki a munkácsi 11. honvédegyalozredben szolgált, a harmadik Beteg Márton kolozsvári vasúti hivatalnok a 21. honvédegyalozred legényeivel harcolt, míg a negyedik Kovács Gáspár beton építési vállalkozó a kassai népfelkelő ezrednél került a harcra.

Gidai Sándor elmondotta munkatársunknak, hogy a galiciai harcokban, még visszavonulásunk idején, január elsején Siankinál esett többedmagával orosz fogságba. Az oroszok Siankinál összegyűjtötték a foglyokat és Lembergbe vitték. Lembergbe gyalog hajtották őket Brodiba. Itt bewaggonozták a foglyokat és két napi ut után Kiewbe érkeztek, de itt sem maradtak, hanem másnap ismét waggonokba helyezték őket és ezután tizenhat napig utaztak. Azt gondolták, hogy sohasem lesz már vége a hosszú utnak, mikor megtudták, hogy már Ázsiában vannak. Tizenhat nap után egy kisebb turkesztáni városba Mervbe érkeztek. Itt nagyobb fogoly tábor van és itt helyezték el őket. Az életük nagyon egyhangú volt. Enni kaptak, de nagyon gyengén. A kenyeret nem tudták enni eleinte, mert az oroszok hajdina kásából készítették. A legénységnek földmunkákat kellett végeznie, de ezért nem kaptak semmi fizetést. Irni nem lehetett, mert azt nem továbbították. Szomorú napjuk volt akkor, amikor Przemysl elesett. A városban nagy ünnepséget rendeztek.

— Es minke! akik könyezve húzódtunk meg a tábor sátraihoz sarkaihoz — mondotta Gidai — különböző tréfákkal gúnyoltak ki. Nem esoda, ha ezek után mindig arra gondoltunk, hogy mennyivel jobb lenne most odahaza. Tudtam jól, hogy közel vagyunk a határhoz és nem lenne lehetetlen, hogy megszökhessék. Térképet szereztem nagynehezen és azt sokat tanulmányoztam, míg elhatároztam, hogy feltétlenül meg fogok szökni. Három hónapi szenvedés után egy esendőrről és egy építési vállalkozóval szövetkezve március 29 én éjjel megszöktünk. Már napokkal előbb kilestük, hogy az örök éjjel merre járnak és hogyan lehet a táborból menekülnünk. A sátrak között négykézláb mentünk ki a táborból. Csakis abból a kenverből vittünk magunkkal, amit a fogolytáborban kaptunk. Más élelmiszer nem is volt nálunk. Mervből könnyen mentünk ki és ezután elkerültük a falvakat és a hegyek között menekültünk tovább, mikor egy nagyobb pusztára értünk. Napokon keresztül bolyongtunk ezen a pusztán. Kenyerünk elfogyott, de szerencsénkre juhásztörökkel találkoztunk, akik pogácsát és tejet adtak nekünk.

Nyolc napi ut után ezen a pusztán keresztül érkezünk el a perzsa határhoz. Itt egy nagyobb folyón kellett keresztül usznunk. Ebbe a vízbe a menekülteink közül már igen sokan beleveszték.

Ezután napokig kellett ismét bolyongnunk míg elértük az első perzsiai várost, Meschedet. De itt sehol senkitől sem kaptunk segélyt. Koldulásból tengődünk és rettenetes, mennyit koplaltunk. Hetek múlva érkezünk Teheránba, ahol a követségünktől kaptunk utbaigazítást. Itt körülbelül kétszáz menekült volt akkor, mikor mi is ide értünk. Mindnyájan arról panaszkodtak, hogy abba a kis folyóba, mely a határon van, nagyon sokan fulladtak bele. Itt találkoztam társaimmal is, akikkel ezután együtt folytattuk utunkat. Három hónapi gyaloglás után jutottunk keresztül Perzsián. Ezután nemsokára Törökország következett, majd Konstantinápolyon keresztül Szófiába érkezünk. Itt nagyon lelkesen fogadtak. Mindenütt melegen ünnepeltek. Bulgáriában külföldben mindenütt nagyon lelkes a hangulat. Szófiából Ruszcsukba utaztunk és innen azzal a hajóval jöttünk haza, mely elsőnek indult meg a Dunán Zimony felé.

A másik három menekült a turkesztáni Seraxból szökött meg. Hármán megcsinálták a szökés tervét és csak egy baj volt, hogy az örök nagyon vigyáztak rájuk. Ezen úgy segítettek, hogy két orosz őrt rábeszéltek, hogy szökjenek el velük együtt, legalább így nem fognak a frontra jutni. Az őreket nem nagyon kellett csábítani és egy tavaszi éjszaka a társaság utnak indult. A két orosz katonát menekülteinket egész Teheránig segítette. Itt aztán bucsút vettek egymástól és az oroszok Perzsiában maradtak.

Az orosz fogságból megmenekült katonák ezredparancsnokságuk székhelyére utaztak, jelentkezni fognak és kisebb szabadságot kérnek, hogy a kalandos ut fáradalmait kipihenhessék, azután pedig előről akarják kezdeni az egész háborút.

Lopással vádolt bárónő.

(Starhemberg baronessz bűnpöre.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, november 19.

A királyi tábla első büntető tanácsa előtt tegnap egy fiatal, bár nem elegáns, de jól öltözött szőke hölgy jelent meg. Dusárdi dr. táblabíró j. lentése szerint Starhemberg Gizella bárónő, akinek bűnpöre volt tárgyalásra kitéve. A husz éves baronessz egy temesmegyei földbirtokos arisztokratának leánya. Atyja elszegényedett és pár éve elhalt. A fiatal bárónő atyja halála után feljött a fővárosba és nagy utániarással az egyik minisztériumban sikerült irodai alkalmazást találni. A baronessz egy alezredesnénál, Better Károlynénál bérelt magának szobát. Itt egy ízben felkereste Rózsa László utazó, aki régebben egy cég megbízásából főhőrneműek eladása céljából beutazta Temesmegyét és a fiatal baronessz szüleivel is üzletelt kötött. Rózsa elmondotta a bárónőnek, hogy ő esőndes társa Kallós Malvinnak, akinek a fővárosban főhőrnemű üzlete van. Egy földbirtokos megbízásából pár száz lovat akar eladni a katonai lovatató bizottságnak. „Ennél az üzletnél, — mondotta Rózsa, — ön is kereshetne pár ezer koronát, ha mint arisztokrata hölgy a lovatató bizottság tagjainál pár jó szót szólna az érdekünkben.” Az utazó arra az esetre is jutalékot ígért a bárónőnek, ha előkelő ismerőseinél ajánlaná Kallós Malvin üzletét.

Starhemberg baronessz abban az időben több ízben felkereste Kallós Malvin üzletét, ahol újból megígérték neki, hogy ha vevőket szerez az üzletnek, próviziót kap.

Rózsa László utazó a fiatal és csinos baronesszszel szemben igen udvarias volt, sőt a szépet is tette neki, amit a bárónő kénytelen-kelletlen ballagtatólagosan tűrt.

Pár hét elteltével Kallós Malvin észrevette, hogy árukészletét valaki megdézsmálta. Nyomban feljelentést tett és mivel egyik elárúsító-rője a gyanút Starhemberg bárónőre irányította, Kallós Malvin házkutatást tartatott a baronessz lakásán. Ez alkalommal 2000 korona értékű árut talált a rendőrség a gyanúsított hölgy lakásán. Az árukban Kallós Malvin a sajátját ismerte fel.

Ezek után Starhemberg baronessz ellen büntető eljárás indult meg. Birái előtt azt vallotta a lopás vádjá alatt álló bárónő, hogy ő ártatlan az ellene emelt vádban, mert a nála talált divatcikkeket Rózsa Lászlótól, Kallós Malvin esőndes társától kapta, aki őt eredménytelenül szerelmi ajánlatokkal üldözte és ajándékokkal halmozta el, főként azért, hogy a lovatató bizottságnál érdekében interveníáljon.

A büntető törvényszék a fiatal bárónőt tagadása dacára, lopás címén két havi főtáza itélte. Felelősség révén a királyi tábla elé került Starhemberg bárónő ügye, aki a tegnapi tárgyaláson is ártatlanságára hivatkozott és ügyvédj. útján kérte azoknak a rendőri közegeknek tanuként való kihallgatását, akik lakásán a házkutatást végezték és kiket Rózsa úgy informált, hogy ő a bárónőnél nem keresett kopott tárgyakat, hanem azt a levelet óhajította visszaszerezni, amelyben minden egyes eladott loért 50 korona jutalékot ígért a bárónőnek. A királyi tábla helyt adott a védelem kérésének és az emittett rendőrtiszviselők és a lovatató bizottság elnökének tanukihallgatása céljából a tárgyalást elnapolta.

Román-bolgár-görög tárgyalások az entente terrorja ellen.

(Békét akarnak a Balkán államok. — Gabona behozatal Romániából.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Athén, november 19.

Új balkáni szövetség alakul.

Bukarest. A Bukarestben megjelenő lapok a török kormány egyik organumának, a Sabaknak alábbi közleményét reprodukálják: Az utóbbi időben Bulgária és Görögország viszonya nagyon barátságossá vált. A szóliai kormány azon nyilatkozata, hogy Bulgáriának egyetlen törekvése Makedónia őt megillető szerb résznek elfoglalása sokban hozzájárult a viszony megjavulásához. Azzal, hogy a négyesszövetség Bulgáriának görög területeket ígért, nem akart egyebet elérni, mint hogy Görögország kedélyét Bulgária ellen izgassa. Hála a bolgár kormány kijelentéseinek, e két ország között a félreértések teljesen megszűntek.

Bukarest. Konstantinápolyból jelentik: Ideérkezett bukaresti, szóliai és athéni jelentések szerint Románia lépéseket tett az irányban, hogy Bulgáriával és Görögországgal szövetségi szerződést hozzon létre azon célból, hogy ezáltal a négyesszövetséget megakadályozzák a balkáni államok ügyeibe való folytonos beavatkozásában. Ha a bevezetett tárgyalások eredményeinek végződnek, az entente balkáni mesterkedéseinek egyszerűen vége szakad és többé mi sem zavarja meg a Balkánon az annyira áhított békét.

Románia nem segít az ententeon.

Athén. A „Nea Imra” szerint a szövetségesek csapatainak jelentése Szalonikiben immáron egészen felvilágosított. A szerb hadsereg összehozása teljessé vált és az ut Konstantinápoly és Berlin között nyitva áll. Amint látszik, — folytatja a görög újság — éppen ezért az entente hatalmak tekintete most egyedül Románián nyugszik. Románia azonban nem hajlandó háborusodni. Nem fog beavatkozni a konfliktusba és a négyesszövetség játszmája ezzel a Balkánon is végleg elveszett.

Új török katonai attasé Bukarestben.

Bukarest. Kemal-Bey vezérkari ezredesi katonai attasévé nevezték ki a bukaresti török követséghez.

Amit nem szívesen olvasnak a krajovai ruszofilok.

Krajovából jelentik a bukaresti lapoknak: A német konzulátusi épület előtt vasárnap este sajnó incidens történt. A konzulátus azon infézkedése miatt, hogy a háborúra vonatkozó táviratokat, illetve a szövetséges német, osztrák-magyar és bolgár csapatok győzelmes előnyomulásáról szóló táviratokat a kapunál kifüggesztették, néhányan zajongani kezdtek és kényszerítették a személyzetet, hogy távolítsa

tette a kellő óvintézkedéseket és az esetről jelentést küldtek a belügyminiszternek.

A szerbiai román követség levéltára osztrák-magyar őrizet alatt.

Bukarest. Csakosnak az osztrák-magyar csapatok által történt megszállása után az összes idegen képviselők Mitrovicára vonultak, ahol most a szerb kormány tartózkodik. A román követség tolmácsa azonban a követségi levéltárral visszamaradt a városban. A levéltárat, a vasúti forgalom megnyitása után Bukarestbe fogják szállítani. Addig az osztrák-magyar német hatóságok őrködnek felette.

A Romániába menekült szerbek szállítása.

Turau-Severinből jelentik a bukaresti lapoknak: A „Sabac” nevű osztrák-magyar gőzhajó naponta 70–80 menekült szerb családost szállít vissza Szerbiába, akik a román területre menekültek.

Transitő-forgalmunk Romániával.

Bukaresti jelentés szerint november hó 13-án a be- és kivitel a következő volt: Predeálon át bevitték Romániába 67 vagon cukrot és szénét; Palánkánál 6 vagon különféle árut. Predeálon át kihoztak 42 idegen vagonban és Palánkánál 14 vagonban terményt. A határ más belépőállomásain vasuton sem be-, sem ki nem szállítottak.

Ahol nincs vasúti állomás, azon a helyeken 14 szállítást eszközöltek szekerekkel.

Osztrák gőzhajók a romániai Dunaágon.

Silistrából jelentik a bukaresti lapoknak: A „Tausig” és a „Carl Ludwig” nevű osztrák gőzhajók elindultak a Duna felső folyása irányában. Ezek a gőzhajók személyszállítók, amelyek a háború kitörése óta a Main csatornában állomásoztak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megszüntetett eljárás. Megírtuk, hogy egy aradi uriaszony, dr. P. Gy.-né ellen az aradi rendőrségnél egyik haragosa, B. I.-né feljelentést tett amiatt, mert ez év augusztus havában M. A.-né jelenlétében a román származású asszony állítólag azt a kijelentést tette, hogy „jönnek már a románok, majd adnak azok a magyaroknak.” Habár az uriaszony az aradi rendőrség előtt történt kihallgatása alkalmával a leghatározottabban tagadta, hogy ilyen, vagy hasonló kijelentést tett volna, az ügyesség megindította ellene az eljárást. A vizsgálat folyamán M. A.-né kihallgatott tanu kijelentette, hogy P.-né az inkriminált kitéjezést nem használta. Ezzel szemben csak B.-né vallomása állott, aki azonban haragosa P.-nénak. Az aradi ügyesség így bizonyítékok hiányában most megszüntetett határozatot hozott ez ügyben.

Kedvezőbb a helyzet a békejavaslatra.

(A pápa öt napos tegyverszűnetet kér karácsonyra.)

Távirati tudósítás.

Berlin november 19.

A szentaték vállalja a békeközvetítést.

Berlin. A legközelebbi konzisztóriummal kapcsolatban az entente vezető lapjai azt hangoztatják, hogy a pápa háborús vonatkozású aillokúciót fog mondani az entente javára. Ezt a hírt természetesen alaptalan híresztelésnek tartják. A pápa semmi esetre sem fog semleges, bekebarát magatartásától eltérni. Jó értesült és elsőrangú müncheni katolikus körökkel összeköttetésben álló forrásból arról értesülök, hogy a pápa legkevesebb ötnapi karácsonyi tegyverszűnet érdekében valameny is tejedlemhez kért fog intézni. A Szentsek továbbá ki fogja jelenteni, hogy vállalja a hadviselőkhöz a bekeközvetítést. Az az ok, amely tavaly meggátolta a pápa bekeközvetítését, most már nem torog tenn. A Vatikán véleménye szerint a mostani helyzet már kedvezőbb a bekejavaslatra, mint a múlt évben volt. A pápának szitard elhatározása, hogy minden befoiyását latba veti, tekintet nélkül arra, hogy lesz-e taradozásának eredménye.

Semleges lapok a békéért.

Bern. A „Berner Tagblatt” írja: Anglia a jelenlegi háboruban pénzén kívül nem sokat kozkázhat. Éppen ezért előttünk mindig megfoghatatlan volt, hogy Franciaország és Oroszország miért kötötte meg kezét az ismeretes londoni egyezmény által. Nem tudtuk megérteni, hogy minek teszik függővé békékötésüket Anglia beleegyezésétől. Ugy látszik, hogy Anglia igen sokáig nem fogja beleegyezését adni a békékötéshez és éppen ezért félünk, hogy még sokáig fog tartani a háború. Az első, a ki ezt az érthetetlen egyezményt meg fogja szegni, a legnagyobb szolgálót teszi az emberiségnek.

Clémenceau és a béke.

Genf. Clémenceau, akinek indulatai eddig csak az iróniáig értek el, a középponti hatalmak balkáni sikerei annyira kihozlák a sodrából, hogy az öreg ur dühös tirádákra fakadt, melyekben arról biztosít, hogy a Balkánnak semminemű eseménye nem lehet befolyással a háború sorsára. A többi között ezeket mondja:

— A bocheek értsék meg, hogy amíg csak a négyesszövetség egyetlen embere él, — mindig lesz velük szemben le nem győzött katona. Milyen örült gondolat, hogy ők a törökökkel akarják a Rajnát védelmeztetni. Mi akkor fogunk a békéről beszélni, ha benneteket kikergetünk Franciaországból és Belgiumból és ti a német földön fogjátok látni a francia katona oszmájának nyomát... A béke kétségtelenül meg fog jönni, de a mi békénk és nem a tiétek. De azzal, ha azt megkötjük, nem szerzitek vissza a művelt világ becsületét. Eddig németek voltak, de hosszú ideig a békékötés után is bocheek maradtok. Nem lesz elég büntetés rátok, hogy legyőzünk benneteket. Az egész világot évtizedeken keresztül

Bulgária Nist és a Morava völgyet is bekebelezi.

(Nemcsak Makedónia lesz szövetségesünké. — Csak komédia a szalonikii expedíció. — Monasztir eleste előtt.)

Török hadjárata.

Páris-Athén, november 19.

Pasics is bolgár származású.

Konstantinápoly. A Tasvir I. Elfiat munkatársa beszélgetést folytatott Kosusew bolgár követével, aki így nyilatkozott:

— Bulgária sülyt helyez arra, hogy az 1912. évi bolgár-szerb egyezményben bent nem foglalt területeket is, amelyekben már régóta gyökeret vert a bolgár nemzeti eszme, például a Morava-völgye, Nis, a Vranja körüli területek, bekebelezze és biztosítsa a nemzeti egységet. Szerbia népének nagy része bolgár. Maga Pasics is bolgár származású. Annak idején belgrádi udvari körökben szemere is vetettek ezt.

A makedóniai angol-francia expedíciót a követ komédiának mondotta.

— Ahelyett, hogy Szerbia megmentésére, Szotia és Konstantinápoly elfoglalására gondolkodnak, jobban tennék a franciák, ha igyekeznének saját földjüket felszabadítani.

A követ kijelentette, hogy Törökország és Bulgária viszonya a háború után gazdasági terén is örömdetesen fog alakulni.

Franciák nagy veresége.

Konstantinápoly. Szalonikii jelentések szerint a köprütüli melletti harc a bolgárok és a franciák között igen elkeseredett volt. A franciák nagy veszteségeket szenvedtek. Deden nevű helyiség mellett a franciák szerb csapatokra lövöldöztek, mert azokat bolgároknak tartották.

Montenegró állampénztára vándoruton.

Luganó. Milanói jelentések szerint a montenegróiak az állampénztárt Cetinjéből Szkutariba vitték.

Monasztir sorsa már eldőlt.

Athén. (Reuter.) Az arevonalról hivatalos jelentések még hiányzanak. A lapok jelentései azonban a szerbek helyzetét igen komoly színben tüntetik fel. Prilepet a bolgárok megszállták. A bolgárok immár két órányira állanak Monasztirtól és átka-roló mozdulatot tesznek. Monasztirban a helyzet igen kritikus. A konzulok, a francia konzul kivételével, Szalonikiba mentek. Oda viszik a levéltárakat is.

Pánik a makedón fővárosban.

Szalonikii. Monasztirban folytonos a pánik. Először a francia konzul hagyta el, aki a francia-szerb bank fiókját utasította, hogy zárja be a boltot és értékeit helyezze biztonságba. Napok óta a város körül bolgár bandák gyűlegnek. A tegnap este Monasztirból Szalonikiba érkező vonatot annyira tulzsúfolták a menekültek, hogy az emberek még a kocsik tetején is kerestek helyet maguknak. Száz és száz menekülő a vonat már nem bír elhozni magával. A Monasztirban maradt lakosság polgárőrséget alakított, hogy a várost ne fosztozassák. Itt úgy tudják, hogy a bolgár csapatok

Üszkübből Tetovón, Gosztiváron és Kicevön keresztül vonulnak Monasztir ellen.

Berlin. A Daily Telegraph jelentése szerint a szerbek helyzete a monasztiri vilájetben rendkívül válságos. Miután a bolgárok megszállták a Babuna-szorosot és Prilepet, a szerb csapatok ott már néhány emberre olvadtak le a élelem és muníció nélkül vannak. Kénytelenek vagy Albániába, vagy Görögországba visszahúzódní. Az összeköttetés Szerbia északi és déli része között tökéletesen megszünt.

Milano. A Corriere della Sera Florinában (határváros) tartzkodó tudósítója azt jelenti, hogy Monasztir sorsa már eldőlt. A Makedóniában harcoló szerb erők maradványai Pelagonián át vonulnak vissza. Közvetlenül Monasztir előtt még valószínűleg harc lesz, amely ezen a harcszínteren eldőlt a további események sorsát.

Olasz hadihajó bombázta Dedeagacsot.

Zürich. A Giornale d'Italia megerősíti annak a híré, hogy a Piemonte nevű olasz cirkáló Szalonikiba érkezett és angol és francia csatahajók mellett vetett horgonyt.

Milano. A Piemonte olasz cirkáló, amely november 13-án a szalonikii kikötőbe érkezett, utközben Dedeagacs-nál bombázta a bolgár partot és — mint a Corriere della Sera ertesül — szétrombolt két katonai vonatot. Azonkívül megrongálta a vasúti állomást is. Az olasz cirkálót egy német buvárhajó üldözte, azonban sikerült előle Szalonikiba menekülnie.

Milano. A Secolo közli a párisi Matinnek egy táviratát, amely szerint a Piemonte betutott Szalonikiba, ami Olaszországnak a nyugati hatalmakkal való szohdarítását bizonyítja.

A görög király Szalonikiban.

Bern. Római hírek szerint Konstantin görög király a legközelebbi napokban Szalonikiba megy és utja elé a négyesszövetség tagjainak okuk van teljes gyanuval tekinteni.

Görögország a központi hatalmak mellé áll.

Páris. A lapok fejtegetik, hogy Dany Coblin-nak, dacára a meleg fogadtatásnak, amelyben Athénben részesítették, nem lesz könnyű dolga valamelyes befolyást gyakorolni a görög kormány elhatározására. A sajtó hangsúlyozza, hogy a központi hatalmak befolyása a görög kormányra a királyra sokkal erősebb, semhogy másként elő lehetne idézni változást, mint az entente erélyes fellépése révén. Ha a görög kormány megakadályozni, hogy

Görögország az ellenség pártjára keljen, minden áron meg kell akadályozni még is, hogy meglepetés érje az entente-t. Szükséges, hogy a négyesszövetség tagjai katonai tekintetben szárazon és vízen minden lehetőségre felkészüljenek.

Nagyokat lesznek az angolok Szalonikiban.

Szalonikii. Az utóbbi napokban több angol névező őtágot küldtek Szalonikiból Szerbiába. Az angol katonák Szalonikiban jól kipihenték magukat és épen nem szívesen távoztak. Gümendzsében számos szegény ember szedett előlük és italokat kínált az angoloknak. Különös, hogy a nép itt mindenütt erősen mer van győződve arról, hogy az angolok nagyon szeretik a szeszes italokat és — nem is igen csalódik ebben a foltévésben.

— One franc, one franc! — kiabálták az emberek a közönséges vörös borral telt palackokat nyitották a katonák felé, akik vígan vásároltak. Van azonban bőven arra is eszt, hogy azok a katonák, akiknek nincs pénzük, gyapjumszállványokat, esőköpenyüket, pokrócaikat, borotválkozó készletüket és egyéb értékeiket adják oda a borért. Egy szalonikii kocsmában egy angol gyalogos katoná egy pohárka pálinkáért odaadta legjobb pár cipőjét. Egyébként az angol katonákat igen jól látják el. Ugyilátszik többet kapnak, mint amennyire szükségük van, mert mindenféle konzervet, sonkát, kondenzált tejet, készersülteteket, gyümölcszeteket vesztelgetnek el olcsó pénzért. Az itálialet Szalonikiban az angolok megérkezése óta élénken föllendült. Nem mulik el nap, hogy kocsikon ne keljen összeszedni a részeket, akiket aztán kivisznek a táborba.

A franciák a strumicai útkörzetben súlyos veszteségeket szenvedtek. A sebesülteket Geyghelibe és a kavadari kerületben lévő Negotiba vitték, itt azonban oly biletetlen állány és kényelmetlen körülmények közé jutottak, hogy most a görögöktől a franciák engedelmét kaptak, hogy naponta hatvan sebesültet vihetnek Szalonikiba.

Kitchener vezeti a Balkáni hadakat.

Rotterdam. Kitchener véglegesen át fogja venni a Balkánon levő entente csapatok vezetését, míg a hadügyminiszter Lloyd Georg lesz.

Az új címer használata. Már megállapították, hogy az új közös címer és az új magyar címer hol, hogyan és mikor veszik használatba. Az új közös címer első sorban a közös minisztériumok, valamint ezeknek szervei, a nagykövetségek, követségek és konzulátusok, valamint a vámépületek használják. Még ebben a hónapban földézik az új közös címerrel a hadügyminisztérium, külügyminisztérium és közös pénzügyminisztérium részi palotáit. Az új magyar címer a legközelebb összeülő országgyűlés idején rákerül a budapesti parlamentre és már készülnek arra, hogy a régi címer kicseréljék az újat a magyar középületeken és az állami iskolákon. A főváros iskolái részére a bázinyomda már készíti is az új magyar címereket. A háború után postabélyegeket és pénzeket készítenek, amelyekben már az új magyar címer lesz látható.

Nemzetek találkozó helye.

(Ahol a népek csatája készül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 19.

Európa érdeklődése most természetesen osztatlanul Szerbia felé fordul, ahol a világ sorát eldöntő események játszódhatnak le, nem kevésbé Szerbia legdélibb része felé, amelyet ma joggal lehet a „nemzetek találkozó helyének” nevezni: bolgárok, szerbek, angolok, franciák harcolnak ott, s rövid idő múlva már ott is beleszólnak a küzdelembe a németek, osztrákok és magyarok is.

A Vardár folyótól nyugatra eső rész Szerbia legtermékenyebb s egyúttal legfestőibb része is. Lakossága a nyolcadik század óta nagyjából bolgárok, kisebb részben albánok, kucorománok és görögök. Az országrész urai, a szerbek csak nagyon kis számban vannak itt képviselve. Még a törökök és zsidók is nagyobb számuk a szerbeknél, habár a középkorban átmenetileg már egyszer a nagyserb államhoz tartozott a terület. Fővárosa Monastir hatvan-ezernél több lakosával, szép, nagy város, amelyet a Balkán félszigeten csak Belgrád, Bukarest és Szófia mulnak felül.

Két évi uralmuk alatt még nem értek rá a szerbek, hogy kiépítsék a vasutat, amely az anyaországot Monastirral összekötsse. Legközelebbi állomása Gradsko a keleti vasut mentén s innen vezet az egyetlen út Monastir felé, amely kocsi- vagy lovon két nap alatt tehető meg.

A szaloniki-monasztiri vasuti út még romantikusabb, érdekesebb, mint a keleti vasut. Légvonalban a két város közt 110 kilométer a távolság, a valóságban azonban a vasut kétszer olyan hosszú háló a hegyeknek, vad, mély szakadékoknak s tavaknak, amelyek útját állják. Ez a vasut különben tisztára német tőkéből épült s legnagyobb részt uigörög területen vezet. Az első ötven kilométer majdnem nyíltágyon vezet délnyugati irányban keresztül a Vardáron, amelyet egy 350 méteres híd szel át mocsaras vidékeken keresztül egész a festői, a Doxia-hegység lábánál fekvő Karaferiáig, ahol egykor maga Pál apostol prédikált a kereszténységet. Itt és Wodenában római romok beszélnek az ország s a városok egykori nagyságáról s kulturájáról. Wodena, vagy ahogy akkor hívták, Edessa a makedóniai királyok székhelye, ahol Kr. sz. előtt 836-ban orgyilkos kéz oltotta ki II. Fülöp életét.

Már messziről, kilométerekről lehet látni az ósrégi város ismertető jelét, a hatalmas harmadélezer magas Peristeri hópíriszait. Messziről a város körülvevő kertjeivel, magas olivaisával, fehér minarettjeivel olyan kellemes látványt nyújt, mint például Damaszkusz. A folyó partján emelkednek a legnevezetesebb épületei, a kormányzó palota, a moskák, templomok, zsinagógák és iskolák, köztük a művészeti és ipari iskola is. A „Bazár” szűk utcáinak kő, törökös stílusú üzleteiben ma már a helyi iparnak édes-keves termékét lehet látni. A híres égyverkovácsokat, ezüstműveseket, asztalosokat tönkre tették az olcsóbb és hiványabb európai termékek, amelyek a szaloniki-i vasut felépítése óta elárasztották a várost.

Külsője s lakosainak életmódja után ítélve Monastir még mindig török város, vagy jobban mondva mohamedán. Ezt a vallást még a szerb uralom alatt is megtartották, habár nemzetiségi szempontból viszont a lakosság nagy része albán, bolgár és szláv. A különböző népiajok e mohamedánjai mellett egy ke-

verékfaj is él itt, amelynek hovátartozását nehéz volna meghatározni. Évszázadok óta keveredtek itt a bolgárok, szerbek, románok, görögök, albánok és cigányok s így Monastir a Balkán egész szinkaverékét fel tudja mutatni. A nyelv sem lehet irányadó, mert habár az általános érintkezés nagyjából bolgár nyelven történik, azért a többi nyelv sem szorul háttérbe.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

London. A felsőházban Landsdowne kijelentette, hogy a harctéri politikai helyzetről nem adhat felvilágosítást. Szerbiában a helyzet napról-napra változik. A görögországi helyzet bonyolult, nyugtalanító. Fejtegette, hogy a pillanat nem alkalmas a béke kérdésének tárgyalására. Az országot belekényszerítették egy erős küzdelembe s meg lesz az országnak az anyagi és erkölcsi ereje ahhoz, hogy ezt a küzdelmet a becsületese, sikeres kimenetelig végig küzdje.

Milano. A katonai hatóságok tudatták a polgársággal, hogy a legközelebbi esték egyikén fényvetítésket, jelzéseket és egyéb elhárító eszközöket fognak kipróbálni légi támadásokkal szemben.

Bukarest. A Magyar Államvasutak igazgatóságával történt megállapodás alapján a román vasutak igazgatósága megtehető intézkedéseket fog tenni, hogy a budapest-vecserlovai torzalom néhány nap múlva megkezdődhessek.

— A német birodalmi gyűlés ülésének. Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlés november 30-án ül össze és a karácsonyi ünnepekig tart üléseket. A hadiszógalatot teljesítő képviselők szabadságát úgy szabták meg, hogy január 2-ik napjáig maradhatnak otthon.

— Oroszország a német tőke ellen. Stockholmból jelentik: Az orosz pénzügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy kiküszöbölje a német tőkét az orosz iparból. Statisztikai adatokat gyűjtött, amelyek szerint 402 vállalkozásról van szó, amelyeken német tőke szerepel és pedig 143 Péterváron, 179 Moszkvában, 20 Odesszában, 17 Charkovban, 12 Rosiovbán, 9 Bakuban, 8 Kievben, 6 Vladivosztokban, 4 Orenburgban és 4 Saratovban. Ezek közül 121 magánvállalkozás, 156 kereskedelmi cég, 124 pedig részvénytársaság. A német tőke legnagyobb mértékben fémüzemben (107) van érdekelt, továbbá kémiai iparban, (40 gyár) és textiliparban (26). Nagy a német tőke érdeklődése a biztosító-társaságoknál és a hoteliparban is.

— Halálozás. Tegnap délelőtt rövid szenvedés után hetvennégy éves korában meghalt Sommer József aradi kereskedő. Temetése vasárnap délelőtt 1 sz a Minorita palotából. Sommer József a régi Arad kereskedelmi életének számottevő, tekintélyes tagja volt.

— Negyvenhárom elcsapott olasz tábornok. Berlinből táviralozzák, hogy az olasz hadseregben a háború kezdete óta elbocsátott tábornokok száma a legtöbb felmentett De Medici vezérőrnagygyal negyvenháromra emelkedett.

— Bernhard Shaw kellemetlen írásai. Nem nekünk és a németeknek, hanem az angoloknak kellemetlenek azok a cikkek, amelyekkel a britiek egyik legnagyobb költője, Bernhard Shaw időnkint a háborús eseményeket kritizálja. Legutolsó cikkében, amely a News Statesman hasábjain jelent meg, ugyancsak keserű igazságokat mond ki dicséretes őszinteséggel. A többi közt ezt írja: „...Annak idején, amikor záporoként zuhogott a felháborodás a miatt, hogy Németország megsértette Belgium semlegességét, óva intettem mindenkit a kritikától, mert meg voltam győződve, hogy még a háború befejezése előtt maga az entente is olyan helyzetbe kerülhet, hogy kénytelen lesz beleesni ugyanabba a bűnbe, mint Németország. Az események igazat adtak nekem: mi megsértettük Görögországot, az oroszok pedig Perzsiá semlegességét. És itt van mis Cavell szerencsétlen esete. Attól eszeledett és szenvedett, értünk történt. Természetes ennélfogva, hogy hősnőt látnunk benne, szegénylőnünk kellene magunkat, ha nem tekintenők őt ennek. Amiatt azonban kár mendőgöngni, hogy a német haditörvényt nem vezérli az emberi érzés, mert hiszen mi is ugyanilyen törvény alapján agyonlőttünk tíz embert. A mi katonai és polgári törvényeink sem tesznek különbséget férfi és nő között. Egyetlen nő sem követelte ezt eddig Angliában. Miss Cavell sem. Még a lovagiasságra sem hivatkozhatunk, mert mi ugyanazt a hölgyet, akit most szentté avatni készülünk, börtönbe zárnánk, ha életben maradt volna s visszatérne Londonba, a női választói jogot élve, bezúrna egy kirakatot. Legjobb, a mit tehetünk, hogy méltányolva ennek a hős asszonynak érdemeit, terjesztjük ki érte halálát egész nemére s adjuk meg a választói jogot a nőknek.”

— Újabb jegyzések a harmadik hadikölcsönre. Habár a hadikölcsönjegyzés hivatalos terminusa lezárult, egyes aradi bankok még mindig érkeznek be postán és egyéb úton jegyzések. Így a mai nap folyamán az Arad megyei Takarékpénztárhoz postá útján 175.000 korona jegyzés érkezett be, még pedig Halász Mátyás Battonya 100.000 korona, Tóth István Battonya 50.000 korona, kisebb tételekben pedig 25.000 korona. A 175.000 koronával a banknál jegyzett hadikölcsönök összege 10.675.000 koronára emelkedett. A Központi Takarékpénztárhoz a mai nap folyamán 23.000 korona jegyzés érkezett be. — Az Aradi Állásos Takarékpénztárhoz a már kimutatott összegben felül 1500 korona újabb jegyzés érkezett. — A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál Elek arad megyei nagyközségből az alábbi hadikölcsönjegyzések történtek: Braun Adám 250.000 korona, ifj. Wittmann Ferenc 250.000 korona, Hammer Miksa 200.000 korona, Singer Márton 200.000 korona, Striller Miksa 170.000 korona, Ament Adám 100.000 korona, ifj. Walther Károly 100.000 korona, Hoffmann Adám 60.000 korona, Reisz Gáspár 60.000 korona, Ruck János 60.000 korona, Zielbauer Adám 50.000 korona, Hammer Mihály 30.000 korona, Singer Ferenc 30.000 korona, Wild János 25.000 korona, Zielbauer József 25.000 korona, Niedermayer József 15.000 korona, Blantz Mór 10.000 korona, Schwartz Imre 10.000 korona, így e községben a harmadik hadikölcsön jegyzésének végösszege 3.873.700 korona.

— A vak katonának. Weil Erzsébet Dombegyházról öt koronát küldött a rokkant katonának az Aradi Közlöny kiadójához. Rendelkezési helyére juttatjuk.

— Gyűjtőhiány Franciaországban. Franciaországot komoly gyűjtőhiány fenyegeti, mert a gyűjtőt ugyyszólván kizárólag Németországból és a monarchiából szállították. Oroszországból pedig nem kaphat többé új Franciaország a gyűjtőgyártáshoz.

— Tisztjeink Szófiában. Szófiából táv-
íratozzák: Az elmúlt éjjel kilenc könnyen és
öt súlyosan megsebesült osztrák-magyar tiszt
érkezett ide Nisből, köztük Eckkel ezredes.
Egyik-másiknak állapota a szerb orvosok ha-
nyagsága következtében súlyos. Valamennyin
világosan meglátszik a hadifogság alatt elsen-
vedett embertelen bánásmód minden nyoma. A
sebesült tisztek fogadásáról a bolgár egészség-
ügyi vezetőség gondoskodott minden szükséges
intézkedésről. Tiranov dr. és Colotovich dr.
osztályfőorvosok maguk vezették a sebesülteket
átállítását a magyar segítő kórházhoz. A
pályaudvaron hűsítővel látták el a sebesülteket
a szófiái előkelő társaság hölgyei, köztük
Petkov miniszter neje, Stambulov volt minisz-
terelnök özvegye és leánya és Kolosovitch volt
követ neje. Tarnovszky osztrák-magyar követ
nejével és Luxa ezredes katonai attaséval je-
lent meg a pályaudvaron a tisztek üdvözlésére.
Az osztrák-magyar tisztek rövid pihenő után
hajón visszautaztak a monarchiába.

— A szultán köszönete! A Vörös Fél-
hold Támogatására Alakult Országos Bizott-
ság, melynek Khuen-Héderváry Károly gróf
az elnöke, d'esztes kivitelű hivatalos felvétel-
nek egy-egy példányát felajánlotta királyunk-
nak és szövetségesének Mehmed szultánnak.
A szultán nevében Hussein Hilmi pasa bécsi
török nagykövet a következő levélben köszönte
meg az ajándékot: „Nagyméltóságu Khuen-
Héderváry Károly gróf urnak a Vörös Félhold
magyar bizottságának elnöke Budapest. Gróf
Ur! A szultán O Császári Felsége, magas
uralkodóm megbízott, hogy fejezzem ki Exce-
llenciád előtt császári köszönetét a Vörös Fél-
hold érdekében működő magyarországi bizott-
ság hivatalos felvételét, melyet ennek a bi-
zottságnak nevében neki szereztem előttem fel-
ajánlani sziveskedett. Engedje meg Excellen-
ciád, hogy ez alkalommal ismételtén biztosít-
sam kiváló nagyrabecsüléséről. Hussein Hilmi”.
A Vörös Félhold művészi kivitelű hivatalos
felvételét mindenki megszerezheti, aki ezért
vagy a pénzt beküldi, vagy utánevét mellett a
Vörös Félhold Támogatására Alakult Országos
Bizottság irodájához (Budapest képviselőház)
fordul. A felvétel ára 1 korona.

— Virasztó Mariska két koronája. Vi-
rasztó Mariska a szentpáli elemi iskola negyedik
osztályába jár. A harmadik osztálybeli könyveire
tehát már nincs szüksége; s hogy mit tett ő
ezekkel a könyvekkel, azt a következő, hozzánk
intézett bájos hangú levélben adja tudni:

„Kedves szerkesztő bácsi! Eladtam a harmad-
osztályos könyveimet, mert én most 4-ik elemibe
járok. Két koronát kaptam érte. Legyen szives
kedves szerkesztő bácsi ezt a pénzt a szegény
sorsu vak katonáknak juttatni. Szives fáradságáért
a jó Isten áldja meg. Virasztó Mariska.”

A két koronát megkaptuk és már el is küld-
tük a szegény vak katonáknak, akik bizonyára
meghatott szívvvel gondolnak a szentpáli kislányra.

— A gigerli. (Vigjáték szenzáció az Urá-
niában.) Alexandra Engel és Julius Horst ki-
váló vigjáték írók egy újabb nagyszabású kép-
pel lépnek a közönség elé. A dráma címe „A
gigerli”, női főszerepét Tatjana Irah a vigjáté-
kok legtekélyesebb előadójának alakítja. Egy mi-
niszteri fogalmazóról szól a történet, aki bizva
nagybácsijának a egyszerűsége főnökének jó-
indulatában egész idejét jókedvű mulatozással
tölti, hivatalában pedig szorgalmasan tisztogatja
körmeit és azon gondolkodik, hogyan szerez-
hetne fedezetet költséges kiadásai számára.
Azonban mindenféle boldogságnak vége szakott
lenni: a nagybácsi is megszokta a dolgot és
előbb meg akarja nősíteni, majd pedig mikor
nem sikerül egy kis faluba helyezni. — „Jaj,
megesik a férjem!”... vigjáték szenzáció
legközelebb az Urániában.

— Orvosi hír. Werner Miksa dr. orvos
szabadságáról hazatért és rendelését új laká-
sán, Könyök-utca 4. szám. (Ipartestülettel
szemben) újból megkezdte. 4528

— Adományok Aradfalva felépítésére.
A polgármesteri hivatalban a mai napig a kö-
vetkező adományok folytak be: Kneffel Lajos
és neje 600 korona, özv. Glück Károlyné 600
korona, Hász Erzsébet 100 korona, özv. Purgly
Lajosné gyűjtőívén: özv. Purgly Lajosné 50 ko-
rona, Stein Izidorné (Dombegyházi lakos) gyűjtő-
ívén: Vajda Andrásné 1 korona, Hrubák Már-
tonné 2 korona, András József 1 korona, Vizi
Jánosné 1 korona, özv. Katona Mátyásné 2 ko-
rona, Varga Ilésné 1 korona, Katona István 1
korona, Kotró Lajos 1 korona, Evellei Jánosné
1 korona, Vaskó Mihályné 1 korona, Kovács Pál
1 korona, Stern Izidorné 2 korona, Hamar Pálné
40 fillér, Kiss Elekne 40 fillér, Zaarkó Mihályné
40 fillér, Vári Gergelyné 20 fillér, Sipos Istvánné
20 fillér, Himler Mihályné 30 fillér, Borsi Má-
tyásné 30 fillér, Kovács Istvánné 20 fillér, Kiss
Vilma 40 fillér, Csóti Vendelné 40 fillér, Godo
Jánosné 20 fillér, Harmat Sándorné 20 fillér,
Gábor Jánosné 20 fillér, Sebők Antalné 20 fil-
lér, Víz Józsefné 20 fillér, Kardos Jánosné 20
fillér, Sules János 30 fillér Antal Pálné 30 fil-
lér, Tóth Balásné 20 fillér, Láng Györgyné 20
fillér, Barcza Istvánné 40 fillér, Söke Margit 20
fillér, Czene Mátyás 80 fillér, Antal Mátyásné 20
fillér, összesen 22 korona. Limbeck Győző gyűjtő-
ívén: Limbeck Győző 10 korona, Polgári Jóté-
kony négyzet gyűjtőívén: Polgári Jótékony
Ezlet 50 korona, Herold Gyula és neje gyűjtő-
ívén: Herold Gyula 20 korona, Herold Gyuláné
20 korona, Herold József 10 korona, ifj. Herold
Gyula 10 korona, Herold Antal 20 korona, He-
roid Antalné 20 korona, összesen 100 korona.

— A vidéki nyomdai munkások bér-
emelése. A Vidéki Nyomdatulajdonosok Or-
szágos Szövetsége és a Magyarországi Könyv-
nyomdászok Szakszervezete megállapodást kö-
töttek arra nézve, hogy a vidéki nyomdaulaj-
donosok felemelik a nyomdai munkások mun-
kabéretét. A háborús viszonyok folytán előállott
általános drágaság enyhítésére a munkások
munkabérekhez pótlékot kértek, a kiküldött
közös bizottság a kérdést úgy oldotta meg,
hogy az érvényben levő munkabérszabályzat
szerint 1916. évi júniusában esedékes béreme-
lést már most életbe léptette. A béreemelés csak
jótékony hatással lesz a vidéki nyomdászok
helyzetére az általános drágaság közepette.

— Nagy detektív dráma az Apollóban. (A
néma kaszty.) A detektív drámák kedvelőinek
ma pompás szórakozást nyújtott az Apolló-
színház. A Conan Doyle-ciklus egyik legzebb
fejezete, „A néma kaszty” került bemutatásra.
A darab ideigzigató mesés szövege különálló tör-
ténetet ölel fel, de a benne szereplő alakokat
már ismerjük „A sátni kutyája” című detektív-
drámából, amelylyel tudvaleg óriási sikert
arított az Apolló-színház. Azt a zseniális-
t, ami „Sátni kutyájának” nagy sikert biztosít-
t, azt most tökéletesebben látjuk „A néma
kasztyban.” Egymást hajszolják az ideigzigató
jelenetek, a detektív zsenialitása mérkőzik a
gonoszterv vakmerőségével a mindig oly ér-
dekesítően pereget le előttünk, hogy szinte
visszafojtott lélekzettel lessük a cselekmény
fejlődését.

— Katonai szalmazsák hulladék papírból.
Németországban ezidén — valamint Európa
többi országaiban is — nem jól ütött ki a
szalmazsák, úgy, hogy felmerült annak a
szüksége, hogy a katonai táborokban a katonák
tekőhelyére szükséges szalmát valami más
alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra
újabbban az újságpapírost használták, mert a
kísérletek során ez a régi hulladék portéka
bizonyult lezamegfelelőbbnek. A megvetett és
kevésre becsült makulatura tehát ma kiváló
katonai szerephez jutott. A német hadügy-
miniszter rendelete folytán a hatóságok meg-
tették az intézkedést arra, hogy az újságpapí-
ros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az
egyes városokban levő garnizonbeli gazdasági
hivataloknak beszállítsák. Az így össze-
gyűlt papírost azután folszeleltetik és szalma-
helyett ezzel tömnek ki a katonai ágyak szalma-
zsákjait. Bebizonyult az, hogy a férgek a pa-
pírt kerülik, mint az ördög a tömjént, ilyen-
formán tehát katonáink a papírbélelt ágyakon
nyugodtabban fognak pihenhetni. Ilyen hu-
ladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva
kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

— Kilencszázharom halálos ítélet. Zu-
richből jelentik: A Neue Zürcher Zeitung to-
kiói távirata szerint a japán bíróság most fe-
jezte be a Formosa szigetén történt folke-
és dolgában indított bünpert. A vádlottak padjára
1413. felkelő került, akik közül a bíróság ki-
lencszázharom halálra ítélte és csak hetvenötöt
mentett föl.

— Ezennel felhívom a közönség figyelmét
áruházamra. Sikerült egy híres németországi
(berlini) gyáros bórúru készletét — u. m. női
készítések és pénzerszények — jutányos ár-
ban megvenni s azokat most, míg a készlet
tart, olcsón elárusítom. Mindenki meggyőző-
dhet róla áruházamban. Fischer Áruház a
Szabadság-terén. 227

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák, tá-
blázatok és irodai cikkek Kerpelnél. 198

Elöléptetett aradi vasutasok.

(A B. táblázatbeli alkalmazottak kine-
vezése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 19

Az aradi üzletvezetőségénél történt novem-
beri kinevezéseket és előléptetéseket már kö-
zölte az Aradi Közlöny. Most megkaptuk a
B) táblázatbeli alkalmazottak avanszirozásá-
ról szóló jelentést is. A névsorból a következők
közöljük:

Elöléptett a 2. fizetési csoport 3. fizetési
fokozatából az 1. fizetési csoport 1. fizetési fo-
kozatába: Koczó Gyula II. o. mozd. felv. I. o.
mozdony felvigyázóvá. A 2. fiz. csoport 3. fiz.
fokozatából 2. fiz. csoport 4. fizetési fokozat-
ába: Molnár Béni, Filep Aladár, Pécsi Vince,
Szabó János V., Ziegler Károly, Andrieu Józ-
sef főmozdonyvezetők. A 4. fiz. csoport 6. fizet-
ési fokozatából a 3. fizetési csoport 2. fizet-
ési fokozatába: Bonyhai Kálmán, Burai Pál, Veres
Gyula, Dobos Lajos mozdonyvezetők, főmoz-
donyvezetők. A 2. fizetési csoport 2. fizet-
ési fokozatából a 2. fiz. csoport 3. fiz. fokozatába:
Szabó Károly II. o. mozdonyfelvigyázó, Má-
tyási Gerő mozdonyfelvigyázó. A 2. fizetési
csoport 1. fiz. fokozatából a 2. fizetési csoport
2. fokozatába: Inoze András, Kürt János, Mol-
nár Lajos, Burger Lajos, Jenei Géza, W se-
lényi Imre István, Morár János főmozdony-
vezetők. A 4. fiz. csoport 5. fiz. fokozatából a
2. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Vár-
konyi Lajos mozdonyvezető főmozdonyvezetővé.
Vámosi Lajos József mozdonyvezető főmoz-
donyvezetővé, Korányi Mihály Lajos mozdony-
vezető főmozdonyvezetővé, Budai Lajos moz-
donyvezető főmozdonyvezetővé. A 4. fiz. fizet-
ési csoport 3. fiz. fokozatából a 4. fizetési csoport
4. fizetési fokozatába: Pál Béla, Dávid János,
Rózsa Géza, Heiner István Jenő, Kelcsán
Márton Péter, Sztrigovai Kálmán, Kapás Ká-
roly, Csengeri Kálmán, Petneházy Tamás,
Dengyel Béla, Deák József Lajos, Balogh
József mozdonyvezetők. A 4. fizetési cso-
port 2. fizetési fokozatából a 4. fizetési
csoport 3. fizetési fokozatába: Fekete Sán-
dor József, Németh Pál, Szankovics M-
hály, Molnár István, Kozmári Bertalan,
Nagy László, Bredák János, Barta Nándor,
Mareczinka Gyula mozdonyvezetők. A 4. fizet-
ési csoport 1. fizetési fokozatából a 4. fizet-
ési csoport 2. fizetési fokozatába: Komáromi Já-
nos, Bócsa József, Heckmüller Mihály, Csizma-
dia Sándor, Lőrinczy Degezios, Németh Ká-
roly, Krakler József, Nagy Kálmán, Pogá Józ-
sef, Fehér Sándor, Lőrinczy J. Gáspár, Veli-
csék János, Glodics Sándor, Tóth József Ká-
roly, Kádár Albert, Szabó László, Dittlich Ar-
pád, Siák Ferenc, Riezi István, Gordos Ká-
roly, Tóth Dániel, Paskó Adolf, Szikula Károly,
Ottinger Lőrinc, Mihályovics Gusztáv, Vincze
Lajos, Lupsán Aurél, Embai Imre, Vasvári
Ferenc, Sztrhárszky György, Kánya András,
Nagy István mozdonyvezetők. A 6. fizetési
csoport 3. fizetési fokozatából a 6. fizetési cso-

Schicht-mosás — Hadi-mosás

a legelsőbb, legkíméletesebb és leghatékabb mosási eljárás

Azt hiszem, a ruhát „Asszonydicséret” mosáskivonat oldatban néhány órára, vagy egy éjszaka át. Most pedig már csak kevés szappan — a legjobb Schicht-Szarvas szappan — szükséges még, hogy szép fehérséget kapjunk.

Megtakarít munkát, időt, pénzt és szappant.

Ominó! kitűnő szer a kezek tisztításához és surolásnál konyhában és háznál.

Mindenütt kapható!

port 4. fizetési fokozatába: Bokor István vizsgáló kalauz, Halmai Ferenc főkalauz. A 7. fizetési csoport 6. fizetési fokozatába: Farsang Pál, Fekete Rezső, Erdélyi Ferenc kalauzok főkalauzokká. A 7. fizetési csoport 5. fizetési fokozatába: Bicsi János, Faragó Sándor, Imbrenovics István, Simon József kalauzok főkalauzokká.

TARKASÁGOK.

(A panamista utolsó kívánsága.) Olaszországban egy család hadseregszállítót költözött át a határhoz. A kivágás előtt a panamista hadseregszállítót megkérdezték, mi az utolsó kívánsága? A hadseregszállító hű maradt az utolsó pillanatban is saját magához és így válaszolt:

— En szerzem a hóher részére szálkítani a kötelet.

(Az őrmesternek mindig igaza van.) Egy aradi barakkban beszélgetnek az öreg bakák.

— Mond komám, miért vágasz te állandóan olyan buta poétát?

— Mert muszáj. Különben az őrmester nekem azt szokta mondani: „De buta képe van magának” — nem volna igaza...

(A törzsvendég.) Egy aradi katonatiszt a kutya mosóját elküldte egyik aradi vendégébe, kutya eledeleért. A vendéglős, aki szokimondó ember hírben áll és a katonatisztet nem ismerte, ezt felelte:

— Sajnálom, a kutya részére kosztal nem szolgálhatok. Különben nálunk csak a stamm vendégek kapnak kutyakosztot...

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombat, 1915. évi november 20-án:

A. Sorozat.

Bob herceg.

Operette 8 felvonásban.

A. Sorozat.

Kezdete este 7,30 órákor.

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT

70 Fillér

1890

NYILTTÉR.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetés rendező vállalata.

Virágh Lajosné Kupsa Ida és fia Virágh László a maguk és az állóirottak nevében fájdalomtól megörten jelentik, hogy a legszeretőbb férj, apa és rokon

Virágh Lajos,

Arad az. kir. város ny. főmérnöke, a Szász-Érti Belvizlevezető Társulat igazgatója, az aradi Művelődési és Könyvtár-egylet elnöke,

65 éves korában f. hó 18-án esti 7 órakor hirtelen elhunyt.

Temetése f. hó 20-án d. n. 8^{1/2} órakor a felső temető halottai oszlopaiból, az enyészetű gyászmezei pedig f. hó 28-án d. e. 10 órakor a főt. Minorita-utya aradi templomában lesz.

Nyugodjék békében!

Arad, 1915. november hó 19.

Kasztner Zsigmondné Virágh Róza, nővére. Szűcs Albertné Kecskeméti Mariska, unokanővére. Virágh Ferenc, Szűcs Albert, unoka-csemeté. Kasztner Zsigmond, Turay János, Turay Béla, Turay Jolánka, Turay Jánosné, ifj. Turay Antalné, sógorai és sógorok. Özv. Turay Antalné, Kupsa János, Kupsa Jánosné, após és anyós. 121

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen en. kü. drága jó férjem elhunyt alkalmából képtelen vagyok egyenként öszinte hálát nyilvánítani mindazoknak, kik drága jó férjem végzettségén megjelentek, ravatalára koszorút helyeztek. Miért is, különösen pedig az A. Cs. E. V. igazgatósága és tisztviselői kara, fogadják ez uton öszinte köszönetemet, a fájdalom megosztásáért.

Arad, 1915. november 18.

Özv. Edvi Illés Gáborné

121

szül. Albisi Bod Erzsébet.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen emlékü drága jó gyermekünk

Mánya Janika

elhunyt alkalmából képtelenek vagyunk egyenként hálát nyilvánítani mindazoknak, akik körünkben végleg eltávozott drága halottunk végzettségén megjelentek, ravatalára koszorút és virágot helyeztek. Miért is fogadják ez uton is öszinte köszönetünket, a hennünket ért fájdalom szíves megosztásáért.

Arad, 1915. november hó 17.

Mánya Demeter

és családja.

4548

Ma, szombaton nov. 20-án
nagy

disznótor-estély
a „Millenium” sörcsarnokban

Tisztelettel SCHUCH FERENC.

Uraságok
figyelmébe!

Hadifoglyoknak

nagyobb mennyiségű téli vattás kabátok és nadrágok, alsó trikóruhák és munkásbakkancsok, még a készlet tart, olcsó árban kaphatók

Herzfeld Gyulánál,

Asztalos Sándor-utca.

4408

SIROLIN "Roche"
tuberkulózis, szamárhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki húzamosabb idő óta szenved köhögéssel. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségét sirolin használata jelentősen csökkenti.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszerárban, ára 4 korona.

Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a mézeskalácsos üzletemet,
ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben
 legjutányasabban nagy választékban árútok. **Hadbavonultaknak legalkalmasabb küldemény.** Salves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel: **Weichelt János, mézeskalácsos.**

Eladó sertés

150 darab 10 hónapos uradalmi faj-

Cím a kiadóhivatalban.

4530

741--1915. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vízesi-ut fenntartásához szükséges 150 m² rostált ruzalék és 150 m² szűrt kavics szállítása iránt folyó év november hó 22-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letéti jegye mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnán az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1915. évi november hó 15-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

**Olcsó pénzért
Jól világítani
csak villanyal lehet.**

Mindennemű villanybevezetést, csillár át-szerelést a legjutányosabban vállal

4007

Hammer Vilmos
Arad, Szabadság tér 56.

Telefon sz. 96.

1915. évi 3137. sz.

Kincstári vadászat bérbeadása.

A lippai m. kir. főerdőhivatalnak alárendelt csálai m. kir. erdő-gondnokság kezelése alatt álló 1284 kat. holdas monderlak—csicseri vadászterületnek az 1916. évi január hónap 1-től 1921. évi december hónap 31-ig terjedő hat évre leendő bérbeadása iránt a lippai m. kir. főerdőhivatalnál folyó évi december hónap 21-én délelőtt 9 órakor zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Vadállomány: 62 és apró vad.

Kikáltsási ár: évi 300 korona.

Bánatpénz: 80 korona.

Bővebb felvilágosítás ugy a földművelésügyi miniszterium II/B-1. (vadászati) osztályában, valamint az alulírott főerdőhivatalnál és a csálai m. kir. erdőgondnokságnál (Arad, Vécsey-utca 11. szám) szerezhető.

Kelt Lippán, 1915. évi november hónap.

4539

M. kir. Főerdőhivatal.

30989—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 242790/20—b. 1915. számú rendelete alapján közzhírre tesszük, hogy

1 §. A kité a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megess bött módon és időben pontosan egeget tenni köteles és az alól a kötelezettnek szökéssel, elrejtőzéssel, fondorlattal vagy bármely egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkísérelnie nem szabad.

2 §. Oly tárgyat, amely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési köteleesség kijátszása végett elrejtteni, eltitkolni, használatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolítani nem szabad. A hadiszolgáltatási tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által való elvitelét, birtokba vagy használatbavételét a kötelezet ellenszegülés nélkül tűrni köteles.

3 §. Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető zárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábr vagy reábrinni törekszik. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

4 §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Arad, 1915. november 17.

A városi tanács.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermeküknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűresebb idő beálltával ennek használata igen fontos.

Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére leg jobb szer a „Frigin”.

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Hajfestő

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szörvestő-Dopillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt are, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek készíthetők a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

A Mezőhegyesi Cukorgyár

több

kovács- és lakatoslegényt

keres azonnali belépésre.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden sor 4 filter. Vastagabb betűvel 8 filter.

Vastagabb betűvel kíván szavak aláhúzással jelölni.

A legkisebb hirdetés 80 filter.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Edesem!

Meglepetésként rapja feltehetően, ne haragudjon, hogy később írok Oka, hogy elvoham utazva. Mielőbbi viszonyítás reményében sokszor csókolja bubija. Választ azonnal várok. 4537

Kis Marika

levele van. 4540

Fiatal ösvegy urinő

korrekt uriember isz esleges ismeretséget keres. Leveleket „Ibolya II.” jelige alatt a kiadóba ker. 4543

ALKALMAZÁST KERES.

Kereskedelmi végzett

fiatal leány állást keres. Megkeresést „Kardó” jelige a kiadóhivatalba ker. 4538

Gazdasszonyok

ajánkozik magános urhoz fiatal asszony. Megkeresések „Takarékos” jelige a kiadóhivatalba ker. 4541

Ügyes szobaleány

ur házhoz ajánkozik. Moinér Józsefnél, Kasza utca 52. 4517

Deutsches Fräulein

sucht Stelle zu 1-2 Kindern als Erzieherin. Adresse in der Administration. 4535

ALKALMAZÁST NYER.

Házmester

felvétetik Anich-u 15. házba. Szűc. F. Vilmosnál Karolina-utca 8. sz. 4534

Övadékképes,

háztességes, megbízható és józan-életű hivatali szolgá, ki egyben pénzbeszedő is, helybéli vállalatnál azonnali alkalmazást nyer Cím a kiadóhivatalban. 3445

ÜZLETEK.

Arad környékén

egy jóforgalmu vendéglő és szálloda, vasúti állomáson, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4496

2 szobás ylaóg

lakással esőleg annélkül, József főherceg-ut 7. sz. alatt kiadó. Ertekezni lehet, Pöltenberg-u. 17. 4488

LAKÁST KERESNEK.

Keresünk

2 elegánsan burorozott utcai szobát, konyhaszhasználattal. Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 818. 4550

Butorozott szoba,

feltétlenül vízsz, keresztiek fürdőszoba használattal, a városháza és a pályaudvar közötti részen, esetleg teljes, ellátással. Ajánlatok „Vasutas” jelige alatt a kiadóhivatalba. 4525

KIADÓ LAKÁS.

2 és 3 szobás

előfemelt utcai lakás azonnal kiadó. Bővebbet Kis Ernő-utca 1. szám. 4552

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

3 drb. bárányszerű bős

katona-szütyőbonyhoz kétféle kitérő meleg bevarható álapóban 80 koronáért eladó Gross Lajosnál, Boros Béni-tér 4. szám. 4536

Alig használt muft,

palér, és 2 drb. kék télikabát eladó. Erzsébet-körút 20. I. em. 10 ajtó. 4544

Szmirna vagy perzsa-

szőnyeget, használtat, jókarban lévő, veszek alkalni árban. Jelentkezés Fehér Kereszt portánál. 4551

Hódmezőesi tógazdaságban

termelt élőhalat, pontyot kilg.-kent 3 és 4 korona árban, pénz előleges beküldése ellenében szállít Havas Jakab, Honvéd. Telef. szám 8. 4545

Ószi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Törsdében. 3405

Fajalmák.

Jonathán, Batul, Sikulai Ranett, Bór, Vanília, Törökhatint, Sövényi és Oltromalma kicsinyben és nagyban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 4501

Költözködők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket, utányosan végez 451

Kalmár József

villanyszerelési vállalkozása Arad, Satac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

Kávéház megnyitás

Értesítém a t. naggyérdemű közönséget, hogy az

„Ujvilág” kávéházat

(Arpad-ér)

átvettem és f. hó 20-án este megnyitom. 454

A naggyérdemű közönség szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

őzv. Király Józsefné

7806—1915. pm.

Tárgy: Az a használt ruha, gyapot, gummi, kausuk tárgyaknak a Hadsegélyző Hivatal részéről az Országos Központi Hitelszövetkezet vidéki szerverel útján gyűjtése.

Hirdetmény.

A honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatalának szövetségi osztálya báró Korányi Frigyesné aláírásával felhívást intézett az Országos Központi Hitelszövetkezet vidéki igazgatóságaihoz, amelyben arra kéri fel a szövetségi igazgatókat, hogy a velük közölt felhívások szétosztása, illetőleg terjesztése iránt intézkedjenek, hogy így a Hadsegélyző Hivatal számára az ország összes községeiből, és városából a gyermekek munkaserejének igénybevételével, mindenféle ócska ruhanemű, gyapot vagy rongy, takaró, pokrócz, továbbá mindenféle gummi- és kausuk tárgy az Országos Központi Hitelszövetkezet vidéki szerverel által összegyűjtésük és díjmentesen Budapestre a Hadsegélyző Hivatalhoz szállíttassák. A Hadsegélyző Hivatal Szövetségi Osztálya intézkedni fog azután, hogy az összegyűjtött anyagok a hadsereg céljaira újból való ipari feldolgozás által használtassanak.

A világháború folytán a nyersanyagok behozatala Magyarországra területére majdnem teljesen lehetetlenné vált és a hadsereg részére szükséges nyersanyagokat a belföldön kell beszerezni. Ennek fogva igen fontos katonai érdekét szolgál a megindított akció, amely a hadszükségletek előteremtéséhez nagy mértékben hozzájárul.

Az akció vezetésére és a gyűjtés fogantatására a hadsegélyző hivatal az országos Központi Hitelszövetkezet vidéki szervereit vezeti igénybe, ami által az akció jogosabbá válik.

Felkérem a város nemesszervi közönségét, mely áldozatkészégének már annyiszor tanujelét adta, hogy a hazafias mozgalmat támogatásába részesíteni sziveskedjék. Arad, 1915. november 5 én. Varjassy, polgármester.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Goity János

uri és női cipészete

Arad, Deák Ferenc utca 8. szám.

Készít

úri és női cipőket

a legegyszerűbb és legelegánsabb kivitelben.

Tiszti csizmák

és bakkancsok

jutányos áron készíttetnek, a legrövidebb idő alatt. 4285

Eladok

zeit,

szalonnát,

szappant

(4—5 éveset),

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint veszek is. 2539

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5. 670. Megyei telefon 670.